

ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รัที่ 194 วันที่ 20 มีนาคม 2538 เป็นจดหมายเปิดผนึกต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับถนนรวมและกระจายการจราจร มีข้อความเพิ่มเติมจากหนังสือยื่นที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 มีนาคม รายละเอียดสรุปได้ต่อไปนี้

1. ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดการไต่สวนสาธารณะเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2535 และกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการสองครั้งแล้ว ผลพิสูจน์ว่าถนนสายนี้ไม่มีประโยชน์แล้ว
2. ต่อมาคณะกรรมการนำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ถนนสายนี้ไม่เป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ โครงการนี้ให้ผลตอบแทนทางการเงินขาดทุน และให้รัฐบาลยกเลิกโครงการสร้างถนนสายนี้เสีย และรีบแก้ไขสัญญา กับบริษัท BECL แล้ว
3. ตามบันทึกความเข้าใจร่วมกัน สาระสำคัญว่า “การวินิจฉัยของรัฐบาลจะอาศัยรายงานและความเห็นของคณะกรรมการ ตลอดจนการผูกพันตามสัญญาประกอบเป็นข้อพิจารณา กรณีที่ทางรัฐบาลเห็นควรวินิจฉัยแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการแล้ว รัฐบาลจะให้เหตุผลให้ปรากฏโดยชัดเจนเพื่อความรับผิดชอบอันกระจ่างชัดต่อไป” ไม่ปรากฏว่ารัฐบาลวินิจฉัยโดยอาศัยรายงานและความเห็นของคณะกรรมการมาประกอบเป็นข้อพิจารณาแต่อย่างใด
4. ทางด่วนสายนี้เดิมมีความยาว 2.8 กม. แต่ได้ยกเลิกโครงการไประยะทาง 800 เมตร โดยไม่มีมติคณะรัฐมนตรีให้ยกเลิกแต่อย่างใด และให้ก่อสร้างอาคารสูงขนาดใหญ่ขึ้นแทนที่ เมื่อระยะทาง 800 เมตร ยกเลิกได้ ระยะทาง 2.0 กม. ก็ต้องยกเลิกได้เช่นกันด้วย
5. ชุมชนตลอดทางด่วนสายนี้ ขอให้คณะรัฐมนตรียกเลิกโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ตามผลการไต่สวนสาธารณะทั้งสองครั้ง และตามบันทึกความเข้าใจร่วมกันทั้งสองฉบับแล้ว

ต่อมาสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือที่ นร 0107(3)/7645 ลงวันที่ 5 เมษายน 2538 แจ้งชุมชนว่า ได้นำจดหมายเปิดผนึก กราบเรียนนายกรัฐมนตรีทราบแล้ว และมีบัญชาให้ส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยรับไว้ประกอบการพิจารณาแล้ว

วันที่ 28 มีนาคม 2538 ชาวชุมชนตลอดสายทางถนนรวมและกระจายการจราจร นับพันคนเดินขบวนถือป้ายมีข้อความว่า “รัฐบาลต้องยกเลิกซีทีโรด เราจะไม่ยอมย้ายไปไหน ผู้ก่อกรรมจงพินาศ” และมีป้ายข้อความอื่นๆ เป็นริ้วขบวนไปทำเนียบรัฐบาล เพื่อรับทราบมติคณะรัฐมนตรี เมื่อเวลา 13.00 น. จึงทราบว่าคณะรัฐมนตรีมีมติให้ก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ทุกคนต่างรังทศใจ บ้างก็น้ำตาไหลนองหน้ามีความคับแค้นใจ เมื่อได้ปลอบใจซึ่งกันและกันแล้ว จึงจัดขบวนเดินทางกลับบ้านมาตั้งหลักกันใหม่ต่อไป

ในการครั้งนี้เป็นที่ประหลาดใจของสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล ปรกติเมื่อเลิกประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว นายกรัฐมนตรีจะแถลงข่าวหน้าตึกบัญชาการทุกครั้ง ผู้สื่อข่าวจะสอบถามเรื่อง

ที่ประชุมในคณะรัฐมนตรี และจะสอบถามเรื่องที่ชาวบ้านครัวมาชุมนุม เพื่อรับทราบมติคณะรัฐมนตรีด้วย แต่นายกรัฐมนตรีไม่ออกมาแถลงข่าวจนเวลาล่วงเลย ผู้สื่อข่าวจึงสอบถามกันทราบ ว่านายกรัฐมนตรีได้ออกทางประตูหลังตึกบัญชาการหลบหน้าสื่อมวลชนไปแล้ว ไม่ทราบมีสาเหตุใด

เช้าวันที่ 29 มีนาคม สื่อมวลชนหลายฉบับลงข่าวกรณีบ้านครัวอย่างเกรียวกราว ดังเช่น หนังสือพิมพ์มติชนรายงาน "ระหว่างที่ พล.ต.สนั่น นำเสนอแนวทางสร้างซีดีโรดใหม่ โดยให้เบี่ยงเส้นทางไปคร่อมคลองมหานาค ได้กล่าวว่า เรื่องนี้กระทรวงมหาดไทยได้หารือกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ แล้ว ไม่มีปัญหาอะไร เมื่อ พล.ต.สนั่นพูดจบ นายสุวัจน์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ) ลุกขึ้นโต้แย้งว่า การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ยังไม่เคยรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเรื่องนี้ต่อกระทรวงวิทย์ ทั้งเรื่องมลภาวะต่างๆ รวมถึงด้านขยะมูลฝอย จากนั้น พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก รองนายกรัฐมนตรีลุกขึ้นพูดว่า หากยังไม่ได้รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็จะต้องตัดสินใจอะไรไม่ได้ พล.ต.สนั่นแย้งว่า ถ้ากระทรวงวิทย์ไม่ให้งานก็ไม่ต้องทำยกเลิกโครงการไปเสียไม่ต้องสร้างแล้ว นายสุวัจน์อธิบายต่อว่า กระทรวงวิทย์ไม่ได้คัดค้าน แต่ยึดถือและปฏิบัติตามกฎหมาย พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มาตรา 46, 47" ตอนหนึ่งนายสุวัจน์ ลิขิตพัลลภ ว่า "กรณีดังกล่าวต้องทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาประกอบด้วย จากรูปแบบก่อสร้างเส้นทางดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าตอม่อและเสาเข็มต้องเจาะลงคลองนับพันต้น จะทำให้ทางน้ำแคบมากจะส่งผลกระทบต่อชุมชนข้างทางกลายเป็นพื้นที่อับมีเสียงดัง ที่ประชุม ครม. จึงให้ กทพ. ไปจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อไป หลังจากนั้นจึงมาพิจารณาประกอบใน ครม. ได้ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรี กำชับให้ดำเนินการเร่งด่วน"

จากรายละเอียดตามที่สื่อมวลชนรายงาน มีการโต้เถียงกันในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี กรณีทางด่วนซีดีโรดยังไม่ผ่านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในมาตรา 46 และ 47 แต่คณะรัฐมนตรีก็ได้อนุมัติให้ดำเนินโครงการสร้างทางด่วนซีดีโรดไปก่อนแล้ว ตามมติคณะรัฐมนตรีที่จะกล่าวต่อไป

ในการนี้เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2538 ก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี ผู้แทนชุมชนได้รับตารางแสดงข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร รวมทั้งผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย (เลขหนังสือไม่ชัดเจน) ลงวันที่ 20 มีนาคม 2538 โดยอ้างถึงหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0202/2674 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2538 ตามตารางข้อมูลชุดนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์) จะนำเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณาวันที่ 28 มีนาคม 2538 ในตารางมีการแสดงผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือกเพิ่มเติม ดังนี้

ทางเลือกที่ 1. ก่อสร้างตามแนวเส้นทางเดิมขนาด 4 ช่องจราจร

ทางเลือกที่ 2. ยกเลิกการก่อสร้างทั้งหมด

ทางเลือกที่ 3. ก่อสร้างตามแนวเส้นทางเดิม แต่ลดขนาดลงเหลือ 2 ช่องจราจร และให้มีเฉพาะทางขึ้น และยังได้นำเสนอทางเลือกที่ 4. เพิ่มเติม คือ

ทางเลือกที่ 4. ตามความเห็นของกระทรวงมหาดไทย คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงแรก 700 เมตร ไปคร่อมคลองมหานาค แต่ตามข้อมูลทางเลือกที่ 4 มีผลเสีย ระบุไว้ว่า “เนื่องจากสายทางยังไม่ได้ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และสำนักการระบายน้ำ จึงอาจก่อให้เกิดความล่าช้าต่อการก่อสร้าง”

เมื่อความจริงปรากฏ “ทางเลือกที่ 4. มีผลเสีย” ระบุไว้ คณะรัฐมนตรีจะต้องยับยั้งในความถูกต้องที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยให้กระทรวงมหาดไทยนำทางเลือกที่ 4 ไปจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เปรียบเทียบกับอีก 3 ทางเลือก ในเรื่องผลดีผลเสีย และคุณภาพชีวิตประชาชนที่อาศัยอยู่ในแนวทางด่วนสายนี้ ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในมาตรา 46 และ 47 และตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ให้แล้วเสร็จเสียก่อน แต่แล้วคณะรัฐมนตรีกลับมีมติอนุมัติโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร โดยมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538 (รัฐบาลนายชวน หลีกภัย)

วาระที่ 3. เรื่อง โครงการถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนขั้นที่ 2

เดิมคณะรัฐมนตรีมีมติ (7 มีนาคม 2538) มอบให้กระทรวงมหาดไทยรับไปดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติม รวมทั้งทางเลือกและผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือกที่ชัดเจน ในการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งภายใน 2 สัปดาห์ โดยให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณา รวม 3 ประเด็น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยเสนอว่า การทางพิเศษแห่งประเทศไทยได้เสนอข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร ๔ รวมทั้งผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือก คือ ทางเลือกที่ 1 ก่อสร้างตามเส้นทางเดิมขนาด 4 ช่องจราจร ทางเลือกที่ 2 ยกเลิกการก่อสร้างทั้งหมด ทางเลือกที่ 3 ก่อสร้างตามแนวเส้นทางเดิมแต่ลดขนาดลงเหลือ 2 ช่องจราจร และให้มีเฉพาะทางขึ้น นอกจากนี้ การทางพิเศษ ๔ ยังได้เสนอทางเลือกที่ 4 ตามความเห็นของกระทรวงมหาดไทย คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงแรก 700 เมตร ไปคร่อมคลองมหานาค โดยการทางพิเศษ ๔ ได้เจรจากับบริษัททางด่วนกรุงเทพจำกัด (มหาชน) ตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว สรุปได้ว่า หากไม่มีการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรจะมีผลกระทบอย่างมากต่อบริษัท ๔ ทั้งในด้านรายได้ และความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงทางขึ้นลงใหม่ในบริเวณใกล้เคียง เพื่อให้การจราจรคล่องตัวที่จะทำให้มีผู้ใช้ทางด่วนมากขึ้นรวมทั้งการเพิ่มทุน โดยการนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องล่าช้าไป และยังมีผลต่อเนื่องไปสู่การที่บริษัท ๔ ต้องผิดเงื่อนไขตามสัญญา

สินเชื่ออีกด้วย และการทางพิเศษ ฯ ได้ชี้แจงตอบข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2538 เกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร ฯ โดยเฉพาะเกี่ยวกับที่ดินที่ได้เวนคืนไว้แล้ว หากไม่มีการก่อสร้างถนนดังกล่าว หรือก่อสร้างโดยลดขนาดลง จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นจะกระทำได้อหรือไม่เพียงใดนั้น การทางพิเศษ ฯ อาจจะคืนที่ดินที่ได้เวนคืนไว้แล้วให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นควรพิจารณาให้มีการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนชั้นที่ 2 ไปตามแนวเส้นทางทางเลือกที่ 4 คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงต้นไปคร่อมคลองมหานาค ซึ่งเป็นเส้นทางเลือกที่จะสามารถบรรเทาปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ได้ และยังจะเป็นการปฏิบัติตามพันธะผูกพันที่รัฐมีต่อเอกชนผู้ร่วมลงทุน ซึ่งทางเลือกที่จะก่อสร้างคร่อมคลองมหานาคนี้จะลดผลกระทบต่อชุมชนผู้ถูกเวนคืนได้มากที่สุด โดยจะลดลงจากเดิม 400 หลัง เหลือเพียงประมาณ 230 หลัง สำหรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น การทางพิเศษ ฯ ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมในเบื้องต้นแล้ว จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาข้อมูลและรายละเอียด เกี่ยวกับทางเลือก ในการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนชั้นที่ 2 โดยกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้มีการดำเนินการตามแนวทางเลือกที่ 4 คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงต้นไปคร่อมคลองมหานาค

รองนายกรัฐมนตรี (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

เรื่องนี้ สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (สจร.) พิจารณาแล้ว มีความเห็นเฉพาะด้านจราจร ดังนี้

1. จากปริมาณการจราจรที่คาดว่าจะใช้ถนนรวมและกระจายการจราจรปี 2540 มีจำนวน 17,400 คันวัน และปี 2554 มีจำนวน 62,500 คันวัน นั้น ในกรณีไม่สร้างถนนรวมและกระจายการจราจร รถจำนวนนี้จะเดินทาง 3 ลักษณะ คือใช้ทางขึ้น-ลง ทางด่วนชั้นที่ 2 ที่ใกล้ที่สุด ใช้ทางด่วนเส้นทางอื่น หรือใช้ถนนท้องถิ่นในการเดินทาง การเดินทางทั้ง 3 ลักษณะ จะเป็นการเพิ่มปริมาณรถ ให้กับถนนในปัจจุบันที่มีความจุเหลือน้อยอยู่แล้ว จึงมีผลให้ความเร็วรถในบริเวณต่อเนื่องลดลง ซึ่งการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร จะช่วยระบายการจราจร ขาออกเมือง ในช่วงเร่งด่วน และจะช่วยการจราจรช่วงนอกชั่วโมงเร่งด่วนในบริเวณที่ถนนตัดผ่านได้ดียิ่งขึ้น

2. ในกรณีที่ ไม่ก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร จำเป็นจะมีการปรับปรุงระบบทางด่วนชั้นที่ 2 ซึ่งจะสามารถลดผลกระทบลงได้บางส่วน ดังนี้

2.1 ปรับปรุงทางขึ้นลงบริเวณอุรุพงษ์ โดยก่อสร้างทางลงบนถนนเพชรบุรีฯ ออก

(ซึ่งจะเพิ่มปัญหาให้ถนนเพชรบุรีบางส่วน)

2.2 ก่อสร้างทางขึ้นลงบริเวณถนนพระรามที่ 1 ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาเปลี่ยนระบบเดินรถทางเดียวเป็นการเดินรถสองทาง

2.3 กรณีก่อสร้างเฉพาะทางขึ้นบริเวณถนนพระรามที่ 1 อาจจะต้องพิจารณาก่อสร้างทางลงบนถนนจรัลเมือง เพื่อระบายรถเข้าถนนรองเมือง 2 และซอยจุฬา 12 ซึ่งจำเป็นต้องเวนคืนที่ดิน เพื่อขยายถนนและเดินรถทางเดียวสวนทางกับพระรามที่ 1

ดังนั้น หากจะยกเลิกถนนรวมและกระจายการจราจร ๔ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและจัดให้มีการขึ้นลงทางฝั่งตะวันออกของสายทางด่วนตามข้อ 2 จะต้องมีการเวนคืนที่ดิน เพื่อการก่อสร้างทางขึ้นลง และปรับปรุงถนนบริเวณอื่นเพิ่มเติมอาจมีผลกระทบทำนองเดียวกันกับการเวนคืนที่ดิน เพื่อก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ๔ และทำให้การเดินทางของรถยนต์บนถนนท้องถนนบริเวณดังกล่าว มีระยะทางยาวกว่าการเดินทางบนถนนรวมและกระจายการจราจร ๔ ด้วย

3. หากจะก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ๔ ควรพิจารณาการเปลี่ยนแนวสายทางของถนนรวมและกระจายการจราจร ๔ ที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน เพื่อลดจำนวนที่ดินที่จะเวนคืนให้น้อยลง ซึ่งสามารถบรรเทาผลกระทบด้านมวลชนให้ลดน้อยลงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

มติ เห็นชอบในหลักการ ให้ดำเนินการโครงการถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนขั้นที่ 2 โดยก่อสร้างตามแนวทางเลือกที่ 4 คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงต้นไปคร่อมคลองมหานาค ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้กระทรวงมหาดไทย (การทางพิเศษแห่งประเทศไทย) จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) พิจารณา โดยให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) เร่งรัดการพิจารณาให้เสร็จโดยด่วน แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป.

พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46 และ 47 และประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ อีกสองฉบับ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรา 46 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา 47 มาตรา 48 และมาตรา 49

มาตรา 47 ในกรณีที่โครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 46 เป็นโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชนซึ่งต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ให้

ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้น จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในระยะทำการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ เสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เรื่องกำหนดประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อดำเนินการให้ความเห็นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ทั้งนี้ รวมทั้งโครงการ หรือกิจการที่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และโครงการหรือกิจการซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมาย ซึ่งตามบัญชีท้ายประกาศ ลำดับที่ 5 ว่า ระบบทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษ หรือโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับทางพิเศษ หรือระบบขนส่งมวลชนที่ใช้รางทุกขนาด

ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามข้อ 1. ขั้นตอนที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามเอกสารท้ายประกาศ 1. ลำดับที่ 5 ว่า ระบบทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษ หรือโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับทางพิเศษ หรือระบบขนส่งมวลชนที่ใช้ราง มีขั้นตอนการเสนอรายงาน ขั้นตอนขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี และขั้นตอนขยาย

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538 ละเมิด พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46, 47 และประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ อีกสองฉบับ ดังมีประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1. เมื่อพิจารณามติคณะรัฐมนตรี ตามลายลักษณ์อักษร และตามเจตนารมณ์มติ “เห็นชอบในหลักการ....” เป็นการเห็นชอบตามกระทรวงมหาดไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (สจร.) ที่ได้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ประเทศไทยเป็น “นิติรัฐ” มีรัฐธรรมนูญและกฎหมายเป็นเสาหลัก ถ้ารัฐบาลปกครองบ้านเมืองไม่ยึดถือหลักการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้บ้านเมืองก็จลาจล มติ “เห็นชอบในหลักการ....” เป็นการเห็นชอบตามอำเภอใจแห่งคณะรัฐมนตรี มิใช่เห็นชอบในหลักการตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

ประเด็นที่ 2. “...ให้ดำเนินการโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร...” ซึ่งการนี้จะต้องดำเนินโครงการตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46, 47 และตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ อีกสองฉบับ ที่กล่าวแล้ว

ประเด็นที่ 3. กระทรวงมหาดไทยได้เสนอการก่อสร้างทางด่วนซีทีโรด มี 4 ทางเลือก แต่

คณะรัฐมนตรีให้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเฉพาะทางเลือกที่ 4 รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงไม่มีข้อเปรียบเทียบกับอีก 3 ทางเลือก เป็นต้นว่า ด้านการจราจร การค้ำค่าเงินลงทุน ค่าก่อสร้างเวนคืน ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญการที่ชุมชนบ้านครัวต้องล่มสลายความเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในมาตรา 46 ซึ่งจะยอมความกันไม่ได้เด็ดขาด ฉะนั้นรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงขาดมาตรฐานทางวิชาการ จึงเป็น “รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามอำเภอใจแห่งคณะรัฐมนตรี” ละเมิดต่อ พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ที่กล่าวแล้ว

กรมศิลปากร มีหนังสือที่ ศธ 0707/3614 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2538 แจ้งการทางพิเศษฯ โดยอ้างถึงหนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5502/2093 ลงวันที่ 21 เมษายน 2538 ว่า กรมศิลปากร ขอเรียนว่าคลองมหานาคไม่ได้ประกาศขึ้นทะเบียน แต่ถือว่าเป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี หากการทางพิเศษฯ จะทำการก่อสร้างทางด่วนช่วงดังกล่าว ขอให้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังนี้

- ควรย้ายตำแหน่งของเสาตอม่อและเสาของทางด่วนให้พ้นแนวเขตคลอง

เมื่อกรมศิลปากรมีข้อเสนอแนะให้การทางพิเศษฯ ดำเนินการย้ายเสาทางด่วนให้พ้นแนวเขตคลอง ฉะนั้นทางด่วนซีดีโรดก็ยังคงต้องสร้างทับบ้านเรือนของพี่น้องชาวชุมชนเหมือนเดิม

แนวทางด่วนซีดีโรดจะคร่อมคลองมหานาค เฉพาะช่วงระยะทาง 700 เมตร ที่ผ่านชุมชนบ้านครัวเท่านั้น เมื่อผ่านพ้นแล้วแนวสายทางจะคืนกลับตามแนวทางเดิม ไปสิ้นสุดที่ถนนราชดำริ มีทางขึ้น-ลง ในศูนย์การค้าเวสต์เทรตเซ็นเตอร์ ระยะทาง 2.0 กม. ไม่ไปสิ้นสุดที่ถนนวิทยุตามโครงการเดิมที่มีระยะทาง 2.8 กม. ประเด็นนี้ คณะรัฐมนตรีเลือกปฏิบัติอีกแล้วจะเห็นว่าชุมชนบ้านครัวมีอภิสิทธิ์ดีกว่าชุมชนอื่นในสายทางเดียวกันเพราะสูญเสียในที่อยู่อาศัยน้อยกว่าเดิม อภิสิทธิ์ตรงนี้มีได้เป็นความปรารถนาของชุมชนบ้านครัวแต่อย่างใด แต่กลับมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าจากหัวใจที่ต้องการให้โครงการทางด่วนซีดีโรดถูกยกเลิกไปโดยสิ้นเชิง ซึ่งจะนำความสงบสันติกลับคืนมาสู่มวลผองพี่น้องตามเดิม

(มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2538)

8. รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา (13 กรกฎาคม 2538 - 25 พฤศจิกายน 2539)

มีการเลือกตั้งวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นผู้สมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2538

ผู้แทนมุขมยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รัับที่ ร. 6504 วันที่ 7 สิงหาคม 2538 ขอให้นายกรัฐมนตรีทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2538 ที่อนุมัติให้การทางพิเศษฯ สร้างถนนรวมและกระจายการจราจรพร้อมคลองมหานาค โดยละเมิดต่อ พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46 มาตรา 47 และประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ปรากฏว่าไม่มีเสียงตอบรับใดๆ จากทำเนียบรัฐบาล

ผู้แทนมุขมยื่นหนังสือที่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ รัับที่ 1289 ลงวันที่ 2 เมษายน 2539 โดยขอมีส่วนร่วมให้ข้อมูลกรณีทางด่วนซีดีโรดต่อคณะกรรมการของกระทรวง และวันที่ 27 กันยายน ยื่นหนังสือที่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ รัับที่ 4341 เป็นฉบับที่สอง โดยขอสิทธิเข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2539)

รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา (รัฐบาลรักษาการ)

ผู้แทนมุขมยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี (นายสมักร สุนทรเวช) รัับที่ 391 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2539 อีกฉบับ ขอสิทธิเข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ทำเนียบรัฐบาล

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ วว 0802/15997 ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2539 แจ้งว่า นายกรัฐมนตรีมีบัญชาให้เชิญเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 7/2539 วันศุกร์ที่ 1 พฤศจิกายน 2539 เวลา 9.30 น. ณ ห้องประชุมสีเขียว ตึกไทยคู่ฟ้า

ตามหนังสือข้างต้น สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมได้พิจารณาเห็นชอบ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ไปทางเดียวกับความเห็นของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ โดยให้ก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538 แล้ว

ตามวันเวลาที่กำหนดผู้แทนมุขม โดยมีคุณยายหนับ มานะเกษม เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ด้วย ผู้แทนมุขมจัดเตรียมเอกสารจะนำเสนอเป็นแผ่นใสฉายขึ้นจอ เพื่ออธิบายความในที่ประชุม ก่อนเข้าประชุมมีความคิดเห็นไปทางเดียวกันคงไม่ได้แสดงความคิดเห็นอะไรมาก ก็เป็นไปตามที่คาดไว้ไม่ผิด คณะกรรมการมีความเห็นซักถามกันเองจนสิ้นสุดการประชุม

ผู้แทนมุขมเข้ายื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี โดยนายสมักร สุนทรเวช รองนายกรัฐมนตรีมารับหนังสือลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2539 เพื่อขอสิทธิเข้าชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรี 3 ประเด็น พร้อมมีเอกสารรายละเอียดแนบท้ายประกอบจำนวน 24 แผ่น ดังมีประเด็นสำคัญต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1. ผู้ว่าการทางพิเศษฯ กระทำทุจริตประพฤติมิชอบในหน้าที่ราชการ ยินยอมให้นายทุนใหญ่ก่อสร้างอาคารสูงในแนวถนนรวมและกระจายการจราจร ในเขตที่ดินบริเวณที่ที่จะเวนคืนหลังมีพระราชกฤษฎีกาฯ ประมาณปีเศษ ทำให้ต้องตัดระยะทางออกไป 800 เมตร เป็นการกระทำที่ละเมิดต่อพระราชกฤษฎีกาฯ ทั้ง 3 ฉบับ

ประเด็นที่ 2. กรณีถนนรวมและกระจายการจราจร ให้มีการไต่สวนสาธารณะแล้ว 2 ครั้ง และมีบทสรุปให้ยกเลิกโครงการก่อสร้างถนนสายนี้แล้ว

ประเด็นที่ 3. มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538 พิจารณาเฉพาะทางเลือกที่ 4 ให้สร้างตามแนวคู้อมคลองมหานาค ชุมชนบ้านคร้วสามารถพิสูจน์ว่าเป็นมติคณะรัฐมนตรีที่ละเมิดต่อ พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46, 47 และละเมิดต่อประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ อีก 2 ฉบับ และยังได้ละเมิดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 มาตรา 170 อีกด้วย

วันที่ 5 พฤศจิกายน 2539 กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มีหนังสือที่ วว 0804/15679 เรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร ตามทางเลือกที่ 4 เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง ตามที่มีมติอนุมัติเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2538 ไปก่อนแล้ว เป็นเวลา 1 ปี 7 เดือน 7 วัน เป็นกรณีที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ดำเนินการตามทางเลือกที่ 4 ไปก่อน แล้วให้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังจึงเป็นการละเมิดต่อ พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46, 47 และละเมิดต่อประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ อีกสองฉบับ และละเมิดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 มาตรา 170 อีกด้วย

หนังสือที่ยื่นผ่านนายสมัครมีสัญญาณมาทางนายสมัคร ให้ผู้แทนชุมชนบ้านคร้วเข้าชี้แจงในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี วันอังคารที่ 12 พฤศจิกายน 2539 เวลา 9.30 น. ในการนี้ผู้แทนชุมชนได้เตรียมหลักฐานชัดเจน วันเวลาที่กำหนดมาถึงทุกคนพร้อมที่ทำเนียบรัฐบาล ณ ตึกบัญชาการได้รับทราบจากเจ้าหน้าที่ว่านายกรัฐมนตรี (นายบรรหาร ศิลปอาชา) อนุญาตให้เข้าไปชี้แจงได้ในเวลา 13.30 น. เมื่อคณะรัฐมนตรีได้รับประทานอาหารกลางวันแล้ว และนายสมัครให้เจ้าหน้าที่จัดหาอาหารมาเลี้ยงผู้แทนชุมชนบ้านคร้วเป็นอย่างดี

เวลา 13.30 น. ผู้แทนชุมชนเข้าชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรีได้สองคน และมีการต่อรองกับทางเจ้าหน้าที่ได้สามคน (นายสาโรจน์ เมื่อกลำลือ, นายอุ่มรุ คำริห์เลิศ และนางสมศิริ รอบรู้) ทั้งๆที่ไปด้วยกันเจ็ดคน (อิหม่ามสมัย แห่งดประยูร, นายสาโรจน์ เมื่อกลำลือ, นายอุ่มรุ คำริห์เลิศ, นางสมศิริ รอบรู้, นายสัมฤทธิ์ ลิขันธ์บุตร, นายวิเชียร รอบรู้ และนายบุญสืบ เล็กสุวรรณ) ภายในห้องประชุมปรับอากาศค่อนข้างเย็น โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีรัฐมนตรีแต่ละท่านนั่งเรียงรายสองด้านหันหน้าเข้าหากัน มีกรรมการกฤษฎีการ่วมประชุมด้วย เมื่อเข้าที่นั่งซึ่งจัดเตรียมไว้แล้ว นายสมัครแจ้งต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี กรณีนำชาวมุขชนบ้านคร้วมาร้องเรียนในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อจะทราบข้อเท็จจริง และกล่าวว่า “ตลอดเวลาที่ผ่านมา ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีไม่เคยอนุญาตหรือให้สิทธิประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนใดๆ เข้ามาร้องเรียนโดยตรงต่อคณะรัฐมนตรี เหมือนชาบบ้านคร้วในครั้งนี้ จึงขอให้ชาบบ้านคร้วพูดในสิ่งที่เป็ความจริงตามที่เกิดขึ้น สรุปให้ได้ใจความสั้น

ที่สุด เพราะที่ประชุมมีเรื่องอื่นๆ อีกมาก”

นายลาโรจน์กล่าวเปิดประเด็น กรณีการไต่สวนสาธารณะสองครั้งที่ผ่านมา ชุมชนบ้านครัว ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระทรวงมหาดไทย เพราะไม่นำรายงานคณะกรรมการฯ เข้าพิจารณา ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามบันทึกความเข้าใจร่วมกัน และมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538 ขัดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม และเรื่องที่เกิดขึ้นในประเด็นอื่นๆ ที่ประชุมเงียบไม่มีเสียงขานรับใดๆ มีแต่เสียงนายกรัฐมนตรีทักท้วงให้หยุดแถลงชี้แจงได้แล้ว

นายอุ้มกล่าวซ้ำย้ำทันที ประเด็นมติคณะรัฐมนตรีขัดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม มีรายละเอียดมากขึ้น ที่ประชุมยังคงนิ่งเงียบไม่มีเสียงขานรับใดๆ อีก นายสมัครจึงกล่าวว่า “ถ้ามติคณะรัฐมนตรีขัดต่อกฎหมายให้นำไปฟ้องศาลเพื่อจะเป็นบรรทัดฐานต่อไป แต่ถ้าจะให้ยกเลิกเส้นทางทำไม่ได้ เพราะจะมีกรณีบ้านครัว 1, บ้านครัว 2, บ้านครัว 3, เกิดขึ้นเอาอย่างกันรัฐบาลทำอะไรไม่ได้ แต่ถ้าจะให้เดือดร้อนบ้านที่อยู่อาศัยน้อยที่สุดได้” นายกรัฐมนตรีจึงให้หยุดแถลงชี้แจง และขอเชิญออกจากห้องประชุมได้ เวลาที่ใช้ในการนี้ประมาณ 20 นาทีเท่านั้น

ผู้แทนชุมชนปรึกษากันงงงันผิดหวังกับนายสมัครที่กล่าว ไม่คิดว่าจะแปรผันฉับพลันทันที ตลอดเวลาที่ติดต่อกับนายสมัครได้สื่อความหมายไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน นายสมัครได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมาจากชุมชนบ้านครัวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เพราะผลงานเป็นที่ยอมรับของชาวมุสลิม เช่น บทความใน นสพ.เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 21 ตุลาคม 2535 คอลัมน์ “มุมน้ำเงิน” ในกรณีทางด่วนซีดีโรด ขอดัดตอนข้อความบางส่วนออก มีรายละเอียดต่อไปนี้

“.....เรื่องนี้ถ้าหากดำเนินการกันเพียงเท่านี้ก็คงจะไม่มีเรื่อง แต่ที่เกิดเป็นเรื่องมีปัญหาขึ้นมา ก็เพราะการทางพิเศษฯ เกิดไปเพิ่มเติมสาขาเส้นทางขึ้นอีกหน่อย คือจากแถวถนนพระราม 6 ตอนที่ผ่านบ้านครัว ไปลงที่ประตูน้ำที่ศูนย์การค้าเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ ความยาว 2,800 เมตร ... แต่การทางฯ เกิดไปออกแบบให้มีทางขึ้นลงแถวนั้นเข้าด้วย เลยเกิดจะต้องมีการเวนคืนที่ดินลงไปชนชุมชนเก่าแก่ของกรุงเทพฯ คือ ชุมชนบ้านครัว แถมยังไปลงกูโบหรือที่ฝั่งศของชาวมุสลิมบ้านครัวเข้าด้วย เรื่องนี้จึงมีการประท้วงกันหลายครั้งหลายหน

ในฐานะของคนที่เคยอยู่กระทรวงมหาดไทยมาก่อน และเป็น ส.ส.กรุงเทพมหานคร มาหลายครั้งหลายหน ผมก็เคยเขียนหนังสือแสดงความเห็นแนะนำว่า ถ้าหากการทางฯ จะตัดไต่ช่วง 2,800 เมตร ที่เป็นกิ่งสาขาไปลงประตูน้ำออกเสียก็จะแก้ปัญหาทั้งหลายทั้งปวงได้ การทางพิเศษฯ ก็ไม่สนใจ ไม่ทราบว่าจะมีอะไรผูกพันแน่นหนาอยู่กับทางแถวประตูน้ำ ที่จะต้องเอาทางด่วนไปลงแถวนั้นให้ได้

เหตุผลที่ยกขึ้นมาอธิบาย เพื่อให้มีการตัดสินใจก็คือ

1. แก้ปัญหาเรื่องพิพาทที่บ้านครัวได้
2. ไม่ต้องลงทุนเพิ่มขึ้นตรงนั้นอีก 2,800 เมตร ที่เป็นราคาก่อสร้างหลายพันล้าน

3. ถ้าตัดท่อนนี้ออกแล้วส่วนที่เหลือก็พร้อมที่จะดำเนินการเดินหน้าต่อไปได้ โดยไม่มีอะไรติดขัด แต่การทางพิเศษฯ ก็ไม่สนใจ และยังคงจะดำเนินการเอาที่ดินแถวที่เกิดข้อขัดข้องกันนั้นมาดำเนินการต่อไปให้ได้ โดยเอากรรมสิทธิ์ที่ดินไปพันไว้กับแนวทางช่วงบางโคล่ ถึงพญาไท ซึ่งเรื่องนี้ถ้าหากการทางพิเศษฯ ไม่ได้ยื่นอย่างไม่มีเหตุผลอย่างที่ได้กระทำมาแล้ว ตลอดระยะเวลา 2 ปี งานก่อสร้างจากบางโคล่ ถึงพญาไทก็ร่วมเสร็จเท่าๆกันกับอีก 2 ช่วง ที่แลเห็นใกล้ความจริงกันเข้ามาแล้ว ทั้งท่อนไปแจ้งวัฒนะและท่อนที่ไปมักกะสัน

ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่เพิ่งขึ้นมามีตำแหน่งใหม่จะมาเจอมนต์มหาเวทย์ของพ่อคนที่นั่งรากงอกมา 14 ปีแล้ว เข้าอีกคนหรือเปล่านั้นยังไม่ทราบได้ ใครอยู่กระทรวงมหาดไทย อ่านความเห็นของผมแล้วช่วยตัดไปให้ มท.1 ท่านอ่านหน่อย ผมจะคอยฟังข่าวว่าท่านว่ายังไง." (นายเจริญ บุรพรัตน์ เป็นผู้ว่าการทางพิเศษฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 - 2536)

นับจากวันที่พิมพ์บทความถึงวันประชุมคณะรัฐมนตรีต่างกัน 4 ปี 21 วัน และก่อนประชุมคณะรัฐมนตรีนายสมัครยังมีความเห็นไปทางเดียวกับชุมชนบ้านครัว เช่น วันศุกร์ที่ 1 พฤศจิกายน 2539 ในที่ประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยนายสมัครเป็นประธาน ชักถามรองผู้ว่าการทางพิเศษฯ กรณีตัดลดระยะทาง 800 เมตร ออกไปจากโครงการ ทำให้รองผู้ว่าการทางพิเศษฯ ตอบไม่ชัดเจน สาเหตุนี้กระมังที่นายสมัครให้ชุมชนบ้านครัวทำหนังสือขอเข้าไปชี้แจงต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี วันอังคารที่ 12 เวลาต่างกันเพียง 12 วันเท่านั้น ไม่ทราบนายสมัครเดินไปสะดุดอะไร จึงแปรผันยับปล้นทันที และที่สุดมีมติคณะรัฐมนตรี ต่อไปนี้

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 (รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา)

วาระที่ 7. เรื่อง ผลการดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินถนนรวมและกระจายการจราจร

ของระบบทางด่วนขั้นที่ 2

เดิมคณะรัฐมนตรีมีมติ 28 มีนาคม 2538 เห็นชอบในหลักการให้ดำเนินโครงการถนนรวมและกระจายการจราจรของระบบทางด่วนขั้นที่ 2 โดยก่อสร้างตามแนวทางเลือกที่ 4 คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงต้นคร่อมคลองมหานาค ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้กระทรวงมหาดไทย (การทางพิเศษแห่งประเทศไทย) จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) พิจารณา โดยให้เร่งรัดการพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยด่วน แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป นั้น

บัดนี้กระทรวงมหาดไทย (การทางพิเศษแห่งประเทศไทย) ได้ดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินถนนรวมและกระจายการจราจร (ยกเว้นช่วงคร่อมคลองมหานาคระยะทางประมาณ 700 เมตร ซึ่งต้องรอผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว) ดังนี้

บริเวณต่อจากชุมชนบ้านครัวระยะทาง 1,300 เมตร มีปริมาณงานที่จะต้องดำเนินการเวนคืนเป็นที่ดิน 221 แปลง เนื้อที่ดิน 37 ไร่ 3 งาน 53 ตารางวา สิ่งปลูกสร้างประมาณ 488 หลัง การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) ได้เข้าดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยสำรวจและประเมินราคาค่าทดแทน ประกาศกำหนดราคาค่าทดแทน ทำสัญญา และจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างไปแล้ว ดังนี้

- ประกาศราคาค่าทดแทนที่ดิน 212 แปลง เนื้อที่ดิน 36 ไร่ 1 งาน 34 ตารางวา เป็นเงินค่าทดแทน 587,794,000 บาท สิ่งปลูกสร้าง 455 หลัง เป็นเงินค่าทดแทน 195,377,199.72 บาท

- มีเจ้าของทรัพย์สินมาติดต่อทำสัญญาที่ดิน 66 แปลง เนื้อที่ดิน 11 ไร่ 1 งาน 13.9 ตารางวา เป็นเงินค่าทดแทน 406,357,000 บาท สิ่งปลูกสร้าง 104 หลัง เป็นเงินค่าทดแทน 49,957,180.24 บาท

- ดำเนินการวางเงินค่าทดแทนที่ดิน 58 แปลง เนื้อที่ดิน 2 ไร่ 3 งาน 21 ตารางวา เป็นเงินค่าทดแทน 69,128,000 บาท สิ่งปลูกสร้าง 43 หลัง เป็นเงินค่าทดแทน 16,573,242.70 บาท

- มีเจ้าของทรัพย์สินยื่นอุทธรณ์เงินค่าทดแทนทั้งสิ้น จำนวน 88 ราย กทพ. ได้จ่ายเงินค่าทดแทนเพิ่ม ตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แก่ผู้ยื่นอุทธรณ์ที่ดิน จำนวน 25 ราย เป็นเงิน 62,700,428.24 บาท สิ่งปลูกสร้างจำนวน 5 ราย เป็นเงิน 38,144,771.46 บาท พิจารณายื่นตามราคาของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นจำนวน 5 ราย และไม่มีการพิจารณาเนื่องจากยื่นอุทธรณ์พ้นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด จำนวน 1 ราย คงเหลืออยู่ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ จำนวน 52 ราย

รวมเป็นเงินค่าทดแทนที่ กทพ. ได้จ่ายหรือวางเงินค่าทดแทน ให้กับผู้ถูกเวนคืนทั้งสิ้น 642,860,622.64 บาท

อนึ่ง สำหรับในส่วนของชุมชนบ้านครัวระยะทางประมาณ 700 เมตร นั้น เดิมมีปริมาณงานที่จะต้องดำเนินการเวนคืนเป็นที่ดินประมาณ 15 ไร่ 3 งาน 39 ตารางวา สิ่งปลูกสร้างประมาณ 400 หลัง แต่เนื่องจากตามมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึง จะมีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ถูกเวนคืนลดลงเหลือเพียง 4 ไร่ 71 ตารางวา สิ่งปลูกสร้างประมาณ 230 หลัง เท่านั้น กทพ. จะได้เข้าดำเนินการเวนคืนที่ดินทันที ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและนำเสนอคณะรัฐมนตรีแล้ว

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ

นายกรัฐมนตรีได้รับทราบแล้ว และให้เสนอคณะรัฐมนตรีทราบ

มติ - ทราบ

9. รัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ (25 พฤศจิกายน 2539 - 9 พฤศจิกายน 2540)

มีการเลือกตั้งในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นผู้ที่สมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2539

ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือต่อรัฐบาลพลเอกชวลิตผ่านนายสมัครอีกครั้ง เป็นหนังสือที่รวบรวมสาระสำคัญการต่อต้านทางวัฒนธรรมตั้งแต่ฉบับแรกวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2531 จนถึงฉบับวันที่ 16 ธันวาคม 2539 ดังมีความละเอียดต่อไปนี้

มัสยิดซูลูกุลมุตตากิน

เลขที่ 385 บ้านครัวตะวันตก ถนนบรรทัดทอง

เขตราชเทวี กทม.10400

16 ธันวาคม 2539

เรื่อง ขอให้ยกเลิกโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร
ตามที่ได้จัดทำประชาพิจารณ์แล้วสองครั้ง

เรียน ฯพณฯ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี (ผ่าน ส.ส.สมัคร สุนทรเวช)
อ้างถึง มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 มีนาคม 2538 และวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539
สิ่งที่ส่งมาด้วย

1. มติคณะรัฐมนตรี ให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำประชาพิจารณ์ 1 ฉบับ
(สำนักเลขาธิการ ครม. มีรายละเอียด)
2. คำสั่งกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งคณะกรรมการฯ จัดทำประชาพิจารณ์ 2 ฉบับ
3. รายงานคณะกรรมการฯ จัดทำประชาพิจารณ์ 2 ฉบับ
4. บันทึกความเข้าใจลงนามร่วมกัน 1 ฉบับ
5. แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินฯ 3 ฉบับ
6. ภาพถ่ายประกอบแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาฯ 3 ภาพ

ตามที่ชุมชนบ้านครัว, หัวช้าง, เพชรบุรีซอย 20 และชุมชนวัดปทุมวนาราม ได้ร่วมกันคัดค้านการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ในโครงการทางด่วนขั้นที่ 2 เป็นเวลา 9 ปี เรียกร้องความถูกต้องชอบธรรมจากรัฐบาลมาหลายชุดแล้ว และปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทุกขั้นตอน ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผน จาริตประเพณีศีลธรรมอันดีงามแล้ว จึงขอทวงถามจากรัฐบาล ฯพณฯ ท่านต้องปฏิบัติตามกฎหมายด้วยหรือไม่ อย่างไร ในกรณีต่อไปนี้

กรณี มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 กันยายน 2535 ในรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ที่ให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำประชาพิจารณ์ การก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ในโครงการ

ก่อสร้างทางด่วนขั้นที่ 2

กรณี คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 283/2536 ลงวันที่ 28 เมษายน 2536 คำสั่งที่ 294/2537 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2537 แต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำประชาพิจารณ์ เพื่อสรุปความเห็นเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่าถนนรวมและกระจายการจราจร จะเป็นประโยชน์ต่อระบบทางด่วนหรือไม่ และควรจะดำเนินการก่อสร้างหรือไม่ คำสั่งลงนามโดย พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรณี รายงานคณะกรรมการ จัดทำประชาพิจารณ์ มีบทสรุปว่ารัฐบาลควรจะยกเลิกโครงการสร้างถนนสายนี้เสีย ประธานคณะกรรมการ คือ ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี ปัจจุบันเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรณี บันทึกความเข้าใจที่ลงนามร่วมกันสองฝ่าย ที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2537 ในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ฝ่ายราชการลงนามโดยนายสุทัศน์ เงินหมื่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และนายเฉลิม พรหมเลิศ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีสาระสำคัญ ข้อ 3 ว่า การวินิจฉัยของรัฐบาลจะอาศัยรายงานและความเห็นของคณะกรรมการ กรณีรัฐบาลเห็นควรวินิจฉัยเป็นประการอื่น จะต้องให้เหตุผลปรากฏโดยชัดเจน ฯลฯ

กรณี มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538 ในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย มีสาระสำคัญว่า เห็นสมควรให้เบี่ยงแนวทางช่วงต้นไปคร่อมคลองมหานาค เพื่อลดการเวนคืนช่วงบ้านครัวลงไปบ้าง แต่ช่วงปลายให้คงแนวเดิมไว้ โดยต้องผ่านชุมชนหัวช้าง เพชรบุรีซอย 20 และชุมชนวัดปทุมวนาราม เห็นว่ามตินี้ใช้นโยบายแบ่งแยกประชาชนเป็นสองกลุ่มให้มีความขัดแย้งกัน เหตุที่ต้องเบี่ยงแนวทางช่วงต้นไปคร่อมคลอง เพราะการจัดทำประชาพิจารณ์ทั้งสองครั้ง คณะกรรมการสรุปว่ารัฐบาลควรยกเลิกโครงการสร้างถนนนี้โดยมีรายงานฯ พิสูจน์ได้ด้วยข้อเท็จจริงสองฉบับแล้ว

กรณี นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้โต้แย้งในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีให้ถือปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46, 47 ด้วย เพราะการทางพิเศษฯ มิได้รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ (การเบี่ยงทางด่วนคร่อมคลองต้องทำรายงานฯ ตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม) นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ปัจจุบันเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

กรณี มติคณะรัฐมนตรีชุดต่อ พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 47 ที่ให้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของโครงการ เสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ความเห็นชอบ และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย

กรณี มติคณะรัฐมนตรีชุดต่อประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เรื่อง กำหนดประเภท และขนาดของโครงการ ที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามบัญชีท้ายประกาศ

ลำดับที่ 5 คือ การก่อสร้างทางด่วนทุกขนาด ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณา และเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีต่อไป

กรณี มติคณะรัฐมนตรีขัดต่อประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธี การระเบียบปฏิบัติ แนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามเอกสาร ท้ายประกาศ 1 ลำดับที่ 5 คือ ขั้นตอนที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้น ต้องเป็นขั้นตอนก่อนขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี มิใช่ขออนุมัติก่อสร้างได้แล้ว จึงจัดทำรายงานการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลัง

กรณี มติคณะรัฐมนตรีขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 170 การบริหารราชการแผ่นดิน รัฐบาลต้องปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายทุกฉบับ และนโยบายที่ได้แถลงไว้ เมื่อมติ คณะรัฐมนตรีขัดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม จึงขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญด้วย

กรณี มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 ในรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติและกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เสนอให้การทางพิเศษฯ ก่อสร้างถนนรวมและกระจาย การจราจรพร้อมคลองมหานาคได้ แต่การทางพิเศษฯ ต้องพิจารณามาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน และที่กระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มากที่สุด โดยเป็นที่ยอมรับได้ของประชาชนในชุมชน

กรณี คณะทำงานเฉพาะกิจ เป็นผู้แทนชุมชนทั้งหมด เข้าชี้แจงในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ในรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน ว่า มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538 ขัดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นกรณีนโยบายรัฐบาลอยู่เหนือ ความถูกต้องในหลักกฎหมาย การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จึงเป็นโมฆะ เป็น การกระทำที่เกิดจากมติคณะรัฐมนตรีที่ขัดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม และกฎหมายรัฐธรรมนูญ

กรณี มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 เดินตามมติวันที่ 28 มีนาคม 2538 เป็นกรณีความผิดที่ซับซ้อนเข้าไปอีก

กรณี มติคณะรัฐมนตรีมิใช่กฎหมายใช้บังคับประชาชนได้ ยังเป็นมติที่ขัดต่อกฎหมายด้วย แล้ว ถือว่าเป็นมติด้อยละ มติคณะรัฐมนตรีใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ที่ต้องปฏิบัติตาม

กรณี รัฐบาล ฯพณฯ ต้องยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538 และมติวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 ทั้งสองฉบับ เพราะขัดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม และขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ

กรณี รัฐบาล ฯพณฯ ต้องตรวจสอบผู้ว่าการทางพิเศษฯ กระทำทุจริตประพฤติมิชอบใน หน้าที่ราชการ ด้วยเหตุพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ผู้ว่าการทางพิเศษฯ เป็นเจ้าหน้าที่เวเนซีย แต่ เจ้าหน้าที่อนุญาตให้มีการสร้างอาคารขนาดใหญ่ ที่ถนนเพชรบุรีและที่ถนนวิบูลย์ ในเขตที่ดินที่จะ

เวนคืนหลังมีพระราชกฤษฎีกา ประมาณ 2 ปี ทำให้ต้องตัดระยะทางก่อสร้างออกไป 800 เมตร จากระยะทางเดิม 2,800 เมตร โดยมีได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด ปัจจุบันแนวเขตที่ดินในแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา ทั้ง 3 ฉบับ ยังคงปรากฏระยะทาง 2,800 เมตร ถึงถนนวิสุทธิจระหงส์ถนนเฉลิมมหานคร การกระทำดังกล่าว เป็นการขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 25 ที่กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน เป็นการกระทำทุจริตประพฤติดมิชอบในหน้าที่ราชการของผู้ว่าการทางพิเศษฯ

ชาวมุสลิมปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองที่เป็น "นิติรัฐ" ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ตลอดระยะเวลา 9 ปี ขอเรียกร้องขอความถูกต้องชอบธรรมของชาวมุสลิม ให้ยกเลิกโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรนั้น ผ่านการตรวจสอบพิสูจน์ด้วยหลักวิชาการในข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการฯ จัดทำประชาพิจารณ์ทั้งสองครั้งแล้ว ไม่มีข้อกังขาใดที่รัฐบาล ฯพณฯ จะยกเลิกโครงการนี้ เพื่อจะได้พิสูจน์ว่า "ความถูกต้องชอบธรรมเท่านั้น ที่จะปกครองแผ่นดินโดยธรรม"

ขอแสดงความเคารพอย่างสูง

ลงชื่อ สมัย แหงดประยูร

(นายสมัย แหงดประยูร)

อิหม่ามมัสยิดจุฬาลงกรณ์

ลงชื่อ ประภาพ วิจิตรตระการสม

(นายประภาพ วิจิตรตระการสม)

อิหม่ามมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์

ลงชื่อ สมาน จิตหยาดสุวรรณ

(นายสมาน จิตหยาดสุวรรณ)

อิหม่ามมัสยิดดารุ้ลฟาละฮ์

ลงชื่อ สาโรจน์ เผือกสำลี

(นายสาโรจน์ เผือกสำลี)

ประธานชุมชนบ้านครัวตะวันตก

ประธานคณะทำงานเฉพาะกิจฯ

ลงชื่อ สัมฤทธิ์ สีขันธบุตร

(นายสัมฤทธิ์ สีขันธบุตร)

ประธานชุมชนบ้านครัวเหนือ

ลงชื่อ สมหมาย อัครวุฒิชัย

(นายสมหมาย อัครวุฒิชัย)

ผู้แทนชุมชนบ้านครัวใต้

ลงชื่อ ผ่องลักษณ์ สุนสวัสดิ์

(นางผ่องลักษณ์ สุนสวัสดิ์)

ผู้แทนชุมชนหัวช้าง

ลงชื่อ พิเชษฐ กิจสมบัติไชย

(นายพิเชษฐ กิจสมบัติไชย)

ผู้แทนชุมชนซอยเพชรบุรี 20

ลงชื่อ บุญเลิศ คล้ายพุก

(นายบุญเลิศ คล้ายพุก)

ผู้แทนชุมชนวัดปทุมวนาราม

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 25 มีนาคม 2540 (รัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ)

วาระที่ 47 เรื่อง โครงการถนนรวมและกระจายการจราจรของโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ช่วงที่ศรีนครินทร์-คลองมอญ

เดิมคณะรัฐมนตรีมีมติ (28 มีนาคม 2538 และ 12 พฤศจิกายน 2539) เห็นชอบในหลักการ โครงการถนนรวมและกระจายการจราจรของโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 โดยให้เบี่ยงแนวสายทางช่วงต้นของโครงการ ฯ ไปศรีนครินทร์-คลองมอญเป็นระยะทางประมาณ 700 เมตร เพื่อลดจำนวนพื้นที่ที่ถูกเวนคืน ซึ่งต่อมา กทพ. ได้ทำการแก้ไขแล้ว แต่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเห็นว่าแนวสายทางที่ กทพ. ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขแล้วนั้น ยังคงมีผลกระทบทางด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณคลองมอญ จึงมีมติให้ กทพ. ไปปรับแนวสายทางและตำแหน่งของเสาโครงสร้าง เพื่อให้กระทบต่อประชาชนบริเวณริมคลองมอญน้อยที่สุด แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีชุดใหม่พิจารณาอีกครั้ง

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทย โดย กทพ. รายงานว่าได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ดังกล่าวแล้ว โดยปรับแนวสายทางและตำแหน่งของเสาโครงสร้างให้กระทบต่อชุมชนบริเวณใกล้เคียงโครงการน้อยลงสามารถลดผลกระทบของชุมชนที่ถูกเวนคืนจาก 267 หลังคาเรือน เป็น 185 หลังคาเรือน

กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม พิจารณาแล้วเห็นว่า กทพ. ได้ปรับแนวสายทางเพื่อลดผลกระทบต่อชุมชนแล้ว โดยจะเวนคืนเฉพาะบริเวณที่จำเป็นนอกจากนี้มิมีข้อสังเกตว่า ควรพิจารณาเรื่องผลกระทบด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านครัว โดยเฉพาะเรื่องการขัดแย้งและการช่วยเหลือประชาชนที่ถูกเวนคืน และแผนรองรับด้านสังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงโครงการด้วย

กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณานุมัติให้ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) ดำเนินโครงการถนนรวมและกระจายการจราจรของโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ช่วงที่ศรีนครินทร์-คลองมอญ ตามแนวสายทางที่ได้ปรับเปลี่ยนใหม่ดังกล่าว

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นควรอนุมัติให้ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) ดำเนินโครงการถนนรวมและกระจายการจราจรของโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ช่วงที่ศรีนครินทร์-คลองมอญ ตามแนวสายทางที่ได้ปรับเปลี่ยนใหม่ โดยให้ กทพ. นำข้อสังเกตของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมไปพิจารณาดำเนินการด้วย

ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2520

นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งอนุมัติ

มติ - ทราบ

เข้ามาชี้แจงแต่สิ้นหวัง

วันอาทิตย์ที่ 25 พฤษภาคม 2540 นายเรืองฤทธิ์ พูลสวัสดิ์ ผู้ว่าการทางพิเศษฯ และคณะเข้ามาชี้แจงในรายละเอียดของมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 25 มีนาคม 2540 ให้กับชาวชุมชนบ้านครัว ณ มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ เมื่อนายเรืองฤทธิ์ชี้แจงอธิบายความจบสิ้น ผู้แทนชุมชนจึงสอบถามกรณีการตัดลดระยะทางออกไป 800 เมตร และกรณีมีทางขึ้น-ลงในศูนย์การค้าเวสต์เทรคเซ็นเตอร์ นายเรืองฤทธิ์ตอบไม่ชัดเจน ชาวชุมชนไม่พอใจอย่างมากจึงโห่ร้อง และเผาทำลายเอกสารแผ่นพับโครงการความช่วยเหลือผู้ถูกเวนคืนที่การทางพิเศษฯ แจกแนะนำโครงการ ที่สุดการชี้แจงจึงยุติลง

เมื่อสิ้นหวังก็โยนไปให้นายกรัฐมนตรี

เมื่อสิ้นหวังจากชุมชนบ้านครัวแล้ว การทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5501/3139 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2540 เรียบเลขธิการนายกรัฐมนตรี สรุปว่า ได้ดำเนินการเข้าไปชี้แจงให้ชาวชุมชนทราบในมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 25 มีนาคม 2540 และกรณีอื่นๆ แล้ว และได้ตอบข้อสงสัยของชาวชุมชน แต่ชาวชุมชนได้ยกเหตุการณ์และเอกสารข้อมูลในอดีตขึ้นมาโจมตีการทางพิเศษฯ โดยในตอนท้ายสุดชาวชุมชนได้เผาเอกสารที่การทางพิเศษฯ แจกให้ พร้อมทั้งร้องตะโกนว่าจะต่อต้านการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรด้วยชีวิต.....จึงขอให้ท่านโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่การทางพิเศษฯ ในการทำความเข้าใจและขอความร่วมมือจากชาวชุมชนบ้านครัว เพื่อให้การทางพิเศษฯ สามารถเข้าดำเนินการเวนคืนที่ดิน เพื่อทำการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรได้โดยด่วนด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี)

10. รัฐบาลนายชวน หลีกภัย (9 พฤศจิกายน 2540 - 9 พฤศจิกายน 2543)

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า นายชวน หลีกภัย เป็นผู้สมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2540

การทางพิเศษฯ เข้าสำรวจพื้นที่มูลนิธิ เจมส์ เอช ดับเบิลยู ทอมป์สัน และวังเกษมสันต์

การทางพิเศษฯ มีหนังสือแจ้งเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ในแนวทางด่วนซีดีโรดคร่อมคลองมหานาค ตามหนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5509(3)/242 วันที่ 31 มีนาคม 2542 เพื่อเข้าสำรวจอสังหาริมทรัพย์มูลนิธิ เจมส์ เอช ดับเบิลยู ทอมป์สัน (พิพิธภัณฑสถานบ้านไทยจิมนทอมป์สัน) ซึ่งอยู่ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสำรวจในบริเวณพื้นที่วังเกษมสันต์ (วังพระองค์เจ้าเกษมสันต์โสภาคย์) และอาคารบริเวณใกล้เคียง โดยพื้นที่วังและอาคารที่กล่าว ตั้งอยู่ฝั่งคลองแสนแสบตรงข้ามกับชุมชนบ้านครัวเหนือ เมื่อถึงวันเวลาที่เจ้าหน้าที่การทาง

พิเศษฯ เข้าสำรวจ มีชาวบ้านครัวเหนือจำนวนมากเข้ามาฝั่งไปร่วมด้วยช่วยกันปกป้องมิให้เจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ เข้าสำรวจ จนมีจิตสัมพันธ์ไมตรีช่วยเหลือกันตลอดมา

นสพ.ข่าวสด วันที่ 24 กรกฎาคม 2543 ลงประกาศของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เรื่องแจ้งการเข้าสำรวจอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน เพื่อสร้างทางพิเศษสายแจ้งวัฒนะ-บางโคล่ (ถนนรวมและกระจายการจราจร) อสังหาริมทรัพย์ประกอบด้วยที่ดินจำนวน 137 แปลง มีสิ่งปลูกสร้างที่ยังไม่ทราบเลขที่ประมาณ 225 หลัง ในชุมชนบ้านครัวตะวันตก บ้านครัวเหนือ บ้านครัวใต้ และพื้นที่มีสิ่งปลูกสร้างในสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ตั้งแต่ถนนบรรทัดทอง ถึงถนนพญาไท โดยจะเข้าทำการสำรวจเมื่อครบกำหนด 30 วัน นับแต่วันที่ลงประกาศในหนังสือพิมพ์นี้

บีอีซีแอล. ยื่นคำขาด

บริษัททางด่วนกรุงเทพจำกัด (มหาชน) มีหนังสือที่ บทก. 204/ซี 310.132 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2543 แจ้งการทางพิเศษฯ สรุปได้ การทางพิเศษฯ มีภาระหน้าที่ที่จะต้องส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างทั้งหมดให้บริษัทภายในวันที่ 1 สิงหาคม 2535 เพื่อให้บริษัทก่อสร้างในพื้นที่ส่วนสมบูรณ์แล้วเสร็จ ในวันที่ 1 สิงหาคม 2538 นั้น การทางพิเศษฯ ยังไม่สามารถจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ทั้งหมดและขอขยายระยะเวลาการส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างออกไปเป็นเวลา 2 ปี ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ 18 ตุลาคม 2543 การทางพิเศษฯ ยังคงไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ตามที่ตกลงไว้ในสัญญาได้ จึงเป็นการสมควรที่ภาระหน้าที่ของบริษัทฯ ในการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ตามสัญญาฯ และตามข้อตกลงยุติปัญหาข้อพิพาทจะได้ยุติลง แต่ทั้งนี้ ย่อมไม่กระทบถึงการที่การทางพิเศษฯ จะต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่บริษัทฯ บนพื้นฐานและกลไกของสัญญาโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ซึ่งบริษัทฯ ไม่อาจขยายระยะเวลาในการที่การทางพิเศษฯ จะต้องส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างบริเวณถนนรวมและกระจายการจราจร ที่จะครบกำหนดในวันที่ 18 ตุลาคม 2543 ได้อีกต่อไป

หนังสือบริษัทบีอีซีแอลมีความชัดเจนแล้ว ย้อนกลับไปที่กรมอัยการได้ทักท้วงสาระสำคัญแห่งสัญญาเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2531 ให้การทางพิเศษฯ แก้ไขสัญญาให้เรียบร้อยก่อนจะลงนามกรณินายจรัญ บุรพรัตน์ อดีตผู้ว่าการทางพิเศษฯ มิได้ใส่ใจในการทักท้วงของกรมอัยการ แต่กลับเร่งรีบลงนามในสัญญาเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2531 โดยมีได้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 ที่ให้การทางพิเศษฯ ทำสัญญากับบริษัทบีอีซีแอลได้ แต่มีเงื่อนไขว่าเมื่อกรมอัยการได้พิจารณาเห็นชอบในร่างสัญญาก่อน ที่สุดเห็นว่าตามที่กรมอัยการได้ทักท้วงสาระสำคัญแห่งสัญญาไว้ปรากฏเป็นจริงแล้ว

บ้านครัวชี้ตัวผู้เป็นจำเลยสังคม

ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี วันที่ รพช. 000956/2543 ลงวันที่ 20 กันยายน 2543 มีสาระสำคัญว่า ขอให้นายกรัฐมนตรีตรวจสอบนายจรัญ บุรพรัตน์ อดีตผู้ว่า-

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ปัจจุบันเป็นกรรมการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย กรณีเร่งรีบลงนามในสัญญาโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 มีผลให้ประเทศไทยได้รับความเสียหายโดยส่วนรวมด้วยนายเจริญฯ ไม่ปฏิบัติตามกรมอัยการได้ทักท้วงสาระสำคัญของสัญญา ตามหนังสือกรมอัยการที่ มท 1202/12650 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2531 และนายเจริญฯ ไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีที่ต้องให้กรมอัยการเห็นชอบในร่างสัญญาก่อนลงนาม จึงมีส่วนรับผิดชอบก่อให้เกิดความเสียหายนี้

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร 0108.31/25733 วันที่ 26 กันยายน 2543 แจ้งว่าได้นำหนังสือของชุมชนกราบเรียนนายกรัฐมนตรีทราบ และได้ส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาดูตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว

(มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร วันพฤหัสบดีที่ 9 พฤศจิกายน 2543)

11. รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (9 กุมภาพันธ์ 2544 - ปัจจุบัน)

มีการเลือกตั้งวันเสาร์ที่ 6 มกราคม 2544 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล มีนายอุทัย พิมพ์ใจชน เป็นประธานรัฐสภา ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้ที่เหมาะสมได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2544

ต่อมาประมาณ 6 เดือน สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ที่ผู้แทนชุมชนบ้านครัวยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ รพช. 000956/2543 ลงวันที่ 20 กันยายน 2543 มีสาระสำคัญกล่าวแล้ว มาถึงวันที่ 9 มีนาคม 2544

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร 0108.31/4412 วันที่ 9 มีนาคม 2544 แจ้งว่า กระทรวงมหาดไทย โดยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ได้รายงานผลการพิจารณา สรุปว่า การปฏิบัติหน้าที่ของนายเจริญ บุรพรัตน์ อดีตผู้ว่าการทางพิเศษฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขั้นตอนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 ครบถ้วน เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และขั้นตอนระเบียบของทางราชการ ซึ่งไม่มีผลทำให้ประเทศไทยได้รับความเสียหายแต่ประการใด สำหรับภาระการชดเชยกรณีไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ และอาจต้องชดเชยค่าเสียหายตามสัญญานั้น เป็นเรื่องที่มีการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ให้บริษัทฯ ได้ทันตามกำหนดระยะเวลา ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องพิสูจน์ตามขั้นตอนของสัญญาโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ว่า บริษัทฯ มีสิทธิได้รับค่าชดเชยตามสัญญาหรือไม่ ต่อไป

ตามหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ชุมชนบ้านครัวมีความสนใจสนทนาก็ดี สาเหตุใด สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทย จึงให้การทางพิเศษฯ เป็นผู้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนายเจริญ ชุมชนบ้านครัวเรียกร้องให้สำนักเลขาธิการฯ ในฐานะผู้บังคับบัญชาการทางพิเศษฯ ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนายเจริญ แต่สำนักเลขาธิการฯ ก็ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการ

ตรวจสอบเสียเอง แล้วข้อเท็จจริงจะปรากฏได้อย่างไร ทางราชการใช้วิธีการเช่นนี้เสมอมา

นสพ.มติชนวันที่ 20 พฤษภาคม 2544 รายงานข่าวว่า เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม นายสมบัติ อุทัยสาธิต รมช.กระทรวงมหาดไทย มีนโยบายให้การทางพิเศษฯ ชะลอการสร้างทางด่วนซีดีโรด เนื่องจากเห็นว่าชุมชนยังคงคัดค้าน ประกอบกับการเวนคืนที่ดินเพื่อใช้ในโครงการ ทำได้เพียงร้อยละ 27 (บริเวณสะพานหัวช้างบางสวนเท่านั้น) และรัฐบาลไม่มีงบประมาณดำเนินการ

นสพ.เดลินิวส์วันที่ 31 พฤษภาคม 2544 รายงานว่า นายสมบัติ อุทัยสาธิต รมช.กระทรวงมหาดไทย ได้เชิญบอร์ดการทางพิเศษแห่งประเทศไทย และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (สจร.) มาประชุมหารือ สุดท้ายที่ประชุมมีมติให้ถอนเสนอคณะรัฐมนตรียกเลิกโครงการทางด่วนซีดีโรดภายในเดือนมิถุนายนนี้..... ทั้งนี้ การยกเลิกโครงการไม่ได้ยุติการต่อต้านของชุมชนบ้านครัวเป็นหลักในการพิจารณา..... แต่ยอมรับว่าการต่อต้านของชุมชนบ้านครัวมีส่วนในการตัดสินใจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าการทางพิเศษฯ ตามพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกา กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษากร สร้างทางด่วนซีดีโรดระยะทาง 2.8 กม. แต่รัฐมนตรีได้ละเมิดพระราชกฤษฎีกา เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2532 ให้ตัดระยะทางด่วนซีดีโรด 800 เมตร คงเหลือระยะทาง 2.0 กม. จากบริเวณอุรุพงษ์-ถนนราชดำริ และเข้าเชื่อมต่อกับถนนภายในเวสต์เทรคเซ็นเตอร์

พระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในแนวเวนคืนทางด่วนซีดีโรดระยะทาง 2.8 กม. แต่ผู้ว่าการทางพิเศษฯ ได้ละเมิดพระราชกฤษฎีกาตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยยินยอมให้เอกชนสร้างอาคารสูงใหญ่สองหลังในระยะทางที่ตัดออกไป 800 เมตร ทั้งๆที่ พระราชกฤษฎีกายังอยู่ในช่วงเวลามีผลใช้บังคับ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้ว่าการทางพิเศษฯ ได้ร่วมกันละเมิดกฎหมายเป็นความอธรรมแต่จะให้ความชอบธรรมตามกฎหมายมาดำเนินการกับชาวชุมชน จึงเป็นความอธรรมอย่างเลวร้ายที่สุด การใช้ความชอบธรรมตามกฎหมาย จะต้องเกิดจากความชอบธรรม โดยมีได้ละเมิดกฎหมายมาก่อนด้วย

พระราชกฤษฎีกาฉบับแรก ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 104 ตอนที่ 275 วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531 - 31 ธันวาคม 2534

โดย พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 2 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 245 วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 - 31 ธันวาคม 2538

โดย พลตำรวจเอกเกา สารสิน รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 3 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112 ตอนที่ 58 ก วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2538 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2539 - 31 ธันวาคม 2542

โดย **นายบรรหาร ศิลปอาชา** นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 4 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 138 ก วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2543 - 31 ธันวาคม 2546

โดย **นายชวน หลีกภัย** นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

มติคณะรัฐมนตรีละเมิดกฎหมายสิ่งแวดล้อม

มติคณะรัฐมนตรีรัฐบาลนายชวน หลีกภัย วันที่ 28 มีนาคม 2538 พิสูจน์ได้ว่าละเมิด พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในมาตรา 46 มาตรา 47 และประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ อีก 2 ฉบับ แล้ว

มติคณะรัฐมนตรีรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา วันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 เห็นตามมติรัฐบาลนายชวน หลีกภัย

มติคณะรัฐมนตรีรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ วันที่ 25 มีนาคม 2540 เห็นตามมติรัฐบาลนายชวน หลีกภัย และตามมติรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา

ดังนั้น มติคณะรัฐมนตรี 3 รัฐบาล จึงละเมิด พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในมาตรา 46 และมาตรา 47 และประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ อีก 2 ฉบับ

ผลให้มติคณะรัฐมนตรี 3 รัฐบาล ละเมิดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 ในมาตรา 25 และมาตรา 170 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2538) อีกด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534

มาตรา 25 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

มาตรา 170 ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้

ทางด่วนซีดีโรดจะต้องยุติด้วยวิธีการต่อไปนี้

วิธีการที่ 1. คณะรัฐมนตรีมีมติยกเลิกโครงการสร้างทางด่วนซีดีโรด หรือ

วิธีการที่ 2. ชุมชนบ้านครัวดำเนินการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พิจารณาตามมาตรา 197 ต่อไป

บทที่ 8

สิทธิมนุษยชน และ สิทธิชุมชน

ทารกเกิดมาในสภาพบริสุทธิ์ พ่อแม่วงศ์าคณาญาติเป็นสภาพแวดล้อมใกล้ชิดแต่แรก ต่อมาคือ จารีตประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่ทำให้เด็กแปดเปื้อนแปรผันความคิดการกระทำ กฎหมาย “ยอมรับ” เด็กที่เกิดมามีชีวิตอยู่รอดว่าเป็นมนุษย์ จึงได้สิทธิการเลี้ยงดู สิทธิการคุ้มครอง สิทธิที่อยู่อาศัย สิทธิการสืบมรดก สิทธิในปัจจัยดำรงชีพและสิทธิอื่น ที่สังคมชาติบ้านเมืองกำหนด

การเกิดทารกเป็นปรากฏการณ์พิสูจน์ได้ด้วยกฎเกณฑ์วิทยาศาสตร์ หู ตา จมูก ลิ้น กาย แต่ก็หาเพียงพอใน *ความเชื่อและยอมรับ* ของสังคมไม่ จะต้องมีกฎเกณฑ์เพิ่มเติมและมีขบวนการทางกฎหมายมาเกี่ยวข้องด้วย *ความเชื่อและยอมรับ* เป็นกฎเกณฑ์ที่อยู่ในระดับสูงกว่ากฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ *ความเชื่อและยอมรับ* เป็นนามธรรมที่ไม่อาจสัมผัสได้ด้วย หู ตา จมูก ลิ้น กาย แต่ทว่าจะสัมผัสได้ด้วยการใช้สติปัญญาไตร่ตรองเท่านั้น มีคำถามว่า ทำไมมนุษย์จึงใช้ *ความเชื่อและยอมรับ* มาเป็นวิถีชีวิตอย่างหนึ่งด้วย มีคำตอบว่า ก็เพราะว่า หู ตา จมูก ลิ้น กาย ของมนุษย์ใช้สัมผัสทางวัตถุเท่านั้น และผัสสะของแต่ละคนก็มีมาตรฐานไม่เท่ากัน จึงต้องใช้ *ความเชื่อและยอมรับ* มาเป็นกฎเกณฑ์เพิ่มเติม มีคำถามแย้งว่าสังคมปัจจุบัน ประชาชนมีความเชื่อและยอมรับในสิ่งมลาย จะแก้ไขอย่างไร มีคำตอบว่า ต้องปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสดาแห่งศาสนาที่ตนมี *ความเชื่อและยอมรับ* เท่านั้น จึงแก้ไขปัญหาชีวิตที่ผิดพลาดได้และเป็นหนทางสุดท้ายด้วย

มนุษยชาติถูกบังเกิดขึ้นมาในโลกหลายแสนปีแล้ว แปรผันไปตามขบวนการประวัติศาสตร์ มนุษยชาติ “สิทธิมนุษยชน” จึงต้องเริ่มต้นแต่มีมนุษยชาติถูกบังเกิดขึ้นมาในยุคแรกด้วย แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้น มนุษยชาติถูกล่วงละเมิดสิทธิในทรัพย์สิน ร่างกาย บาดเจ็บล้มตาย นับร้อยล้าน พันล้านคนในช่วงหลายแสนปีที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุจากชนชาติหนึ่งมีความเชื่อว่าชาติพันธุ์แห่งตนมีความสามารถเหนือกว่าชาติพันธุ์อื่น การแย่งชิง การสงคราม จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชนแต่นั้นมา “สิทธิมนุษยชน” เป็นเรื่อง “ความเชื่อและยอมรับ” เกิดขึ้นจากมนุษย์ที่มีหัวใจ หัวใจเป็นมนุษย์เท่านั้น

คำว่า สิทธิมนุษยชน (Human Rights) มารู้จักกันทั่วโลกเมื่อองค์การสหประชาชาติ โดยที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติลงมติให้ประกาศเป็น *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน* เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) โดย *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน* มีสาระสำคัญ 30 มาตรา ตามที่ รศ.ดร.สมพงษ์ ชูมาก ได้แปลจากเอกสารสำนักข่าวสารสหประชาชาติ แล้ว

สิทธิมนุษยชน มีความหมายจำกัดความชัดเจนแน่นอนลงไปไม่ได้ แล้วแต่ว่าคำนี้จะนำไปให้ทางใด เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ใดก็ใช้ไปทางนั้น โดยมีองค์กรรวมแห่งสิทธิมนุษยชน ปรากฏอยู่ใน *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน* แล้ว

เมื่อได้ติดตามเหตุการณ์ทั่วโลก ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) พบเห็นมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากชนชาติที่มีความสามารถเหนือกว่า โดยเป็นผู้จัดตั้งองค์การสหประชาชาติและจัดทำ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อยู่ด้วย ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชนชาติที่มีความสามารถด้อยกว่า เมื่อมีความต้องการแหล่งโภชนาทรัพย์ ปัจจัยการผลิตของชนชาติอื่นๆ โดยใช้วิธีลับหรือวิธีเปิดเผยตามกฎหมายบ้านเมืองนั้นกำหนดขึ้นหรือสุดท้ายได้ใช้การสงครามเข้าแย่งชิง เป็นต้น

ชุมชน (Community) เป็นแหล่งอาศัยของผู้คนที่หนาแน่น แต่ละคนก็มีสิทธิมนุษยชนเป็นเกราะคุ้มครองตามกฎหมาย เมื่ออาศัยในแหล่งเดียวกันมีสิทธิประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติแห่งชุมชนร่วมกัน จึงเกิดวิถี “สิทธิชุมชน” โดยขบวนการธรรมชาติ

สิทธิชุมชน (Community Rights) เป็นแหล่งรวมแห่งสิทธิมนุษยชนของแต่ละคนในชุมชนเดียวกัน มีบางท่านกล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วไม่มี สิทธิชุมชน มีแต่ สิทธิมนุษยชน เท่านั้น และไม่บัญญัติไว้ใน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กรณีนี้ รศ.ดร.สมพงษ์ ชูมาก ได้แปล ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มีความบางตอนบัญญัติไว้ต่อไปนี้

โดยพิจารณาว่า ในกฎบัตรสหประชาชาติ ประชาชาติต่างๆ แห่งสหประชาชาติได้ประกาศอีกครั้งหนึ่งถึงความเชื่อของตนในสิทธิพื้นฐานของมนุษย์

โดยพิจารณาว่า รัฐสมาชิก จะต้องผูกพันในการให้หลักประกัน ในเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพพื้นฐานโดยสากลและอย่างจริงจัง ทั้งนี้ โดยการร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ

ถ้าเราเข้าใจภาพรวม สหประชาชาติ เป็นประเทศหนึ่ง ประชาชาติต่างๆ และ รัฐสมาชิก เป็นแต่ละชุมชนแล้ว เราจะเข้าใจคำว่า สิทธิชุมชน ก็คือ สิทธิประชาชาติต่างๆ หรือ สิทธิรัฐสมาชิกนั่นเอง ซึ่งมีบัญญัติไว้ใน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในรูปแบบคำรวม กรณีชาติตะวันตกไม่รู้จักคำว่า ชุมชน แล้ว พจนานุกรมภาษาอังกฤษ คงจะไม่มีคำว่า Community ปรากฏอยู่ด้วย

สิทธิชุมชน มีบัญญัติไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 46 “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พิสูจน์ได้ว่าบ้านครัวเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีประวัติศาสตร์เป็นมาครบองค์ประกอบตามมาตรา 46 จึงขอสรุปสาระสำคัญจากประวัติศาสตร์บ้านครัวที่มีมาแต่ละรัชสมัยต่อไปนี้

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2325 - 2352)

ข้อ 1. บรรพชนเป็นผู้พิทักษ์แผ่นดินไทย ก่อตั้ง บ้านครัว เมื่อกลับจากสงครามเก้าทัพ กับพม่า อนุมานว่าคงในปี พ.ศ. 2330 และเป็นปีเดียวกันที่ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงพระราชสมภพ ด้วย

ข้อ 2. สุนทรภู่ก่องอาสาจาม (มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์) และสุสาน ตั้งขึ้นโดยบรรพชนจาม เขมร และมลายูปัตตานี

ข้อ 3. เรือนไทยสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สร้างขึ้นกระจายอยู่ทั่วไปในบ้านครัว

ข้อ 4. คลองแสนแสบใต้ บรรพชนบ้านครัวขุดให้หลบหลีกหมู่บ้าน สุนทรภู่ และสุสาน ซึ่งก่อตั้งเป็นปึกแผ่นมาก่อนแล้วที่จะขุดคลองสายนี้

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3 พ.ศ. 2367 - 2394)

บ้านครัว เป็นหมู่บ้านต้อนรับบรรพชนมลายูปัตตานี ที่พระยาราชบังสันจิม นำเข้ามาไว้ในกรุงเทพฯ ในช่วงปี พ.ศ. 2381-2382 มาสมทบกับบรรพชนเขมรและมลายูปัตตานี รุ่นแรกๆ ที่ถูกกวาดต้อนครอบครัวเข้ามาก่อนครั้งรัชกาลที่ 1-รัชกาลที่ 2 ก่อนที่จะถูกนำไปตั้งหลักแหล่งตามแนวคลองแสนแสบ(เหนือ) และตามคลองซอยต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2411 - 2453)

ข้อ 1. บ้านครัว มีบรรพชนเป็นชาวจามได้รับ ตราคุ้มศึก เป็นเอกสารสิทธิ์คุ้มครอง

ข้อ 2. บ้านครัว มีบรรพชนเป็นขุนนางบรรดาศักดิ์ ขุน, หลวง, พระ, พระยา หลายท่าน

ข้อ 3. บรรพชน เข้าร่วมในยุทธการปากน้ำเจ้าพระยา (พ.ศ. 2436, ร.ศ. 112) ได้ชื่อเป็นผู้พิทักษ์แผ่นดินไทย ครั้งที่สอง

ข้อ 4. บ้านครัว เป็นหมู่บ้านมุสลิมแห่งแรกใหญ่ที่สุดในกรุงเทพฯ ที่ถูกบันทึกลงในแผนที่กรุงเทพฯ ร.ศ. 115 จัดทำโดยกรมทำแผนที่ (ROYAL SURVEY DEPARTMENT) ตามที่พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ รับพระบรมราชโองการ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานแผนที่ทำขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 1249 แล้วเสร็จ วันที่ 18 ธันวาคม ร.ศ. 115 (พ.ศ. 2439) โดย บ้านครัว ปรากฏในแผนที่เป็นหมู่บ้าน เป็นชุมชนอย่างชัดเจน

ข้อ 5. มัสยิดดารุ้ลฟาละห์ และสุสาน ตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6 พ.ศ. 2453 - 2468)

ข้อ 1. โต๊ะหะยีหมะหมัด (อินหม่า) ต่อสู้คดีกรณีที่ดิน สุธะรังกองอาสามาม และสุสาน ในศาลต่างประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2467 ทำให้การต่อสู้คดีมีความตอนหนึ่งใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ ที่ดินรายพิพาทนี้ไม่ใช่ที่หลวงหวงห้ามเป็นสถานที่ตั้งสุเหร่า และป่าช้าสาธารณะ ประโยชน์สำหรับประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลามมาช้านานแล้ว และคำพิพากษาศาลต่างประเทศ ความตอนหนึ่งใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ ศาลถือว่าสุเหร่านี้ได้สร้างมานาน แล้วก็จริง แต่เมื่อสร้างเสร็จแล้วรัฐบาลไม่ว่ากล่าวคัดค้าน และกระทรวงนครบาลก็ได้ ประกาศเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๐ กำหนดให้เป็นที่พักศพแล้ว ถือว่าเป็นการ อนุญาต

ข้อ 2. บรรพชนได้รับนามสกุลพระราชทาน หลายท่านด้วยกัน

ข้อ 2. มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ ได้รับพระราชทานโฉมไฟเขียว มีจารึกว่า พระราชทาน ในงานพระบรมศพ ร.ศ. ๑๒๔

ข้อ 3. มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ และสุสาน ก่อตั้งอยู่ในโฉนดที่ดินกระทรวงพระคลัง มหาสมบัติ แต่เดิมที่ดินแปลงนี้ไม่มีผู้ใดครอบครองจับจอง ไม่มีโฉนด และไม่มีการซื้อขาย มาก่อน เป็นผืนแผ่นดินที่ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ พระราชทาน เป็นที่ก่อตั้งสุเหร่ากองอาสามาม สุสานทหารนิรนาม หมู่บ้านกองอาสามาม และหมู่บ้านเชลยศึกสงครามชาวเขมรชาวมลายูปัตตานี มาก่อนแล้ว

ข้อ 4. มัสยิดซุลกูลุมุตตากิน ตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7 พ.ศ. 2468 - 2477)

บ้านครัว, มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์และสุสาน ตั้งอยู่ในแนวโครงการตัดถนนกว้าง 20.0 เมตร เป็นถนนพระรามที่ 6 (ตัดใหม่) เชื่อมกับถนนพระรามที่ 1 โครงการก่อสร้างมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 แต่มาสร้างได้ในรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในช่วงปี พ.ศ. 2501-2506

รัชสมัยรัชกาลปัจจุบัน

บ้านครัวเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ครอบคลุมประกอบในมาตรา 46 ทุกประการ

บ้านครัวเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม จึงใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ตามมาตรา 46 มาต่อต้านทางวัฒนธรรม มีรายละเอียดต่อไปนี้

ชุมชนบ้านครัวใช้ “สิทธิชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม” ต่อต้านทางวัฒนธรรม

การจะก่อสร้างทางวัฒนธรรม เป็นสาเหตุทำให้ชุมชนบ้านครัวล่มสลายทางประวัติศาสตร์ ศิลปะวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ความสมดุลทางสิ่งแวดล้อม และชุมชนไม่มีส่วนในผลประโยชน์ทางวัฒนธรรมแต่อย่างใด เป็นความชอบธรรมที่ชุมชนบ้านครัวใช้สิทธิชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมต่อต้านทางวัฒนธรรม และอนุรักษ์บ้านครัวเพื่ออนุชนรุ่นหลังต่อไป

ชุมชนบ้านครัวใช้ “สิทธิศาสนา” ต่อต้านทางวัฒนธรรม

ทางวัฒนธรรมแต่เดิม มาแยกชุมชนออกจากมัสยิดและสุสาน ชาวมุสลิมจึงต่อต้านรุนแรง ด้วยละเมิดต่อหลักศาสนาอิสลามตามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน

“มิใช่สิทธิหน้าที่ของผู้ที่เคารพบูชาสิ่งอื่นใดจะมารื้อถอน บำรุงรักษา และสร้างมัสยิดของอัลลอฮ์ เมื่อพวกเขายังเป็นพยานต่อตัวพวกเขาว่าเป็นผู้ที่ปฏิเสธอัลลอฮ์” (อัลกุรอาน 9:17)

ตามหลักศาสนาอิสลาม มัสยิดรื้อถอน ปรับปรุง และสร้างขึ้นใหม่ได้ แต่ผู้ที่กระทำการดังกล่าว จะต้องเป็นผู้มีความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ เท่านั้น ตามข้อบัญญัติต่อไปนี้

“ผู้ที่มีสิทธิหน้าที่รื้อถอน บำรุงรักษา สร้างมัสยิดของอัลลอฮ์ เฉพาะผู้ที่มีความศรัทธาต่ออัลลอฮ์และวันปรโลก ดำรงนมาซ และบริจาคทานซะกาต และไม่กลัวผู้ใดเว้นแต่อัลลอฮ์ และพวกเขาเหล่านั้นอยู่ในบรรดาผู้ได้รับทางนำ” (อัลกุรอาน 9:18)

ทัศนคติอิสลาม มัสยิดและสุสานเป็นศาสนสถาน ตามที่บัญญัติต่อไปนี้

“แน่นอน ศาสนสถานทั้งหลายที่ใช้เคารพภักดีแต่อัลลอฮ์เป็นของอัลลอฮ์ จงอย่าวิงวอนผู้ใดนอกจากอัลลอฮ์ เท่านั้น” (อัลกุรอาน 72:18)

(มัสยิดเป็นศาสนสถานใช้เคารพภักดีกัมกราบอัลลอฮ์ และสุสานเป็นศาสนสถานใช้เก็บฝังศพ)

ศาสนตามุฮัมมัด ได้สั่งกำชับกรณีการสร้างมัสยิดไว้อีกว่า

“จงก่อสร้างมัสยิดไว้ในชุมชน จะต้องทำมัสยิดให้สะอาด และมีกลิ่นหอม”

(อะหมัด, อบูดาวูด, ตีรุมิซีย)

เป็นความชอบธรรมแล้ว ที่ชุมชนบ้านครัวใช้สิทธิศาสนาต่อต้านทางวัฒนธรรม

ชุมชนบ้านครัวใช้ “สิทธิสังคม” ต่อต้านทางวัฒนธรรม

ทางวัฒนธรรมแต่เดิมมีระยะทาง 2,800 เมตร โดยเริ่มจากย่านอุรุพงษ์ถึงถนนวิบูลย์ ต่อมาถูกตัดระยะลง 800 เมตร ในช่วงที่ผ่านผลประโยชน์ของนายทุนและให้สร้างอาคารสูงได้ ให้คงเหลือ

ระยะทาง 2,000 เมตร ที่จะต้องก่อสร้างผ่านชุมชนบ้านครัวและชุมชนอื่น ทั้งๆ ที่ พระราชกฤษฎีกาฉบับแรกอยู่ในเวลาใช้บังคับ 4 ปี ฉะนั้นในช่วงที่ผ่านผลประโยชน์ของนายทุนยกเลิกได้ ช่วงที่ผ่านชุมชนบ้านครัวและชุมชนอื่นก็ต้องยกเลิกได้ เพราะยึดถือรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกันสิทธิสังคมต้องเหมือนกัน เป็นความชอบธรรมที่ชุมชนบ้านครัวใช้สิทธิสังคมต่อต้านทางวัฒนธรรม

ชุมชนบ้านครัวใช้ “สิทธิกฎหมาย” ต่อต้านทางวัฒนธรรม

ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั่วไป ไม่มีบทบัญญัติคุ้มครองศาสนสถาน ให้พ้นการเวนคืน ไม่ว่าจะเป็นศาสนสถานแห่งศาสนาใดก็ตาม สถานะเดียวกันก็ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ห้ามต่อต้านการเวนคืนศาสนสถาน การนี้ต่างไปจากกฎหมายเฉพาะ เช่น “พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติในประเทศไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2499” บัญญัติไว้ชัดเจนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรา 4 สถานที่ ทรัพย์สิน สิทธิพิเศษ และบรรณสารของสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติที่หมายถึงในมาตรา 3 นั้น ให้ได้รับความคุ้มกันจากการค้น การเรียกเกณฑ์ การริบ การเวนคืน และการแทรกแซงในรูปอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นในทางบริหาร ทางการปกครอง ทางการศาล หรือทางนิติบัญญัติ ทั้งนี้เท่าที่รัฐบาลได้มีข้อตกลงกับองค์การสหประชาชาติ นั้นๆ

เห็นว่าอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ เมื่อประทับตราเป็นของสหประชาชาติ จะได้รับยกเว้นการเวนคืน ศาสนสถานเป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ไม่ได้รับยกเว้นการเวนคืน เป็นความชอบธรรมที่ชุมชนบ้านครัวใช้สิทธิกฎหมายต่อต้านทางวัฒนธรรม

ชุมชนบ้านครัวใช้ “ปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชน” ต่อต้านทางวัฒนธรรม

ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติอันดับที่ 55 เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1946 (พ.ศ. 2489) และสมัชชาสหประชาชาติลงมติประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) มีสาระสำคัญ 30 มาตรา โดยที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การ จึงผูกพันรัฐบาลจะต้องปฏิบัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอย่างเคร่งครัด เป็นความชอบธรรมที่ชุมชนบ้านครัวใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนต่อต้านทางวัฒนธรรม

บทที่ 9

บทสรุป

งานวิจัย “ประวัติศาสตร์บ้านครัวและการต่อต้านทางวัฒนธรรมของชาวมุสลิม” ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายนำเสนอประวัติการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในบ้านครัว และสามารถจารึกเป็นประวัติศาสตร์ได้ ผู้วิจัยเป็นชาวนครบ้านครัวโดยกำเนิดและเกิดในบ้านครัวมิใช่ที่โรงพยาบาล เห็นเหตุการณ์และรับทราบเล่าขานจากผู้หลักผู้ใหญ่ซึ่งเป็นบรรพชนไปแล้ว บทสรุปนี้เป็นการย้ำเตือนอนุชนหนหลัง ให้จดจำประวัติการณ์สำคัญไว้เป็นอุทาหรณ์ซึ่งอาจจะเกิดเป็นประวัติศาสตร์ซ้ำรอยได้ ภารกิจของอนุชนจะต้องปกป้องบ้านครัวตามที่บรรพชนแต่ละรุ่นสืบสานกันมา โปรดจดจำประวัติการณ์สำคัญต่อไปนี้

ประวัติการณ์ที่ 1 การขุดคลองแสนแสบใต้ผ่านบ้านครัว

สมัยรัชกาลที่ 1 บรรพชนเป็นผู้ที่ขุดคลองหลบหลีกหมู่บ้านกองอาสาจาม (มุสลิมบ้านครัว) สุเหร่ากองอาสาจาม (มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์) และสุสานทหารนิรนาม (กุบรู) อนุชนบ้านครัวจะเห็นแนวคลองคดโค้งมาจนทุกวันนี้ (บรรพชนขุดคลองสายนี้ แต่ไม่มีบันทึกในประวัติศาสตร์)

ประวัติการณ์ที่ 2 การตัดถนนบรรทัดทองผ่านบ้านครัว

สมัยรัชกาลที่ 7 มีโครงการตัดถนนจากสามแยกเจริญผล ไปบรรจบถนนเพชรบุรีที่สามแยกอรุพงษ์ มีแนวถนนพาดผ่านหมู่บ้าน มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ และสุสาน มีโครงในปี พ.ศ. 2473 แต่ถูกระงับไปเป็นเวลานานประมาณ 30 ปี ต่อมาในรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้รื้อฟื้นโครงการขึ้นใหม่ มาสร้างในช่วงปี พ.ศ. 2501-2506 มีถนนผ่านกลางหมู่บ้านบางส่วน แต่พ้นจากพื้นที่มัสยิดและสุสาน ตามที่เห็นปัจจุบัน (บ้านครัวเป็นสังคมเปิดเพราะมีถนนสายนี้)

ประวัติการณ์ที่ 3 โครงการสร้างทางด่วนซีดีโรดผ่านบ้านครัว

โครงการมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-ปัจจุบัน (มีนาคม 2546) แนวทางด่วนซีดีโรดเดิมพาดผ่านชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ผ่านมัสยิดซูลูกุลมุตตากีน ช้ามคร่อมสุสาน ต่อมาโยกย้ายแนวไปคร่อมคลองมหานาค(คลองแสนแสบใต้) ในช่วงที่ผ่านชุมชนบ้านครัว เมื่อพ้นแล้วทางด่วนซีดีโรดจะตัวดกลับเข้าแนวเดิมที่สะพานหัวช้าง ไปสิ้นสุดในเวสต์เทรตเซ็นเตอร์ที่ถนนราชดำริ โครงการนี้ยังมิได้ยุติและจะยุติลงอย่างไรกล่าวไว้ในบทที่ 7 (อนุชนมีภารกิจสืบสานเจตนารมณ์ต่อต้านธรรมที่จะมาทำลายชุมชน ให้ศึกษางานวิจัยนี้ โดยใช้เป็นคู่มือปฏิบัติได้)

เมื่อความจริงปรากฏ ความเท็จต้องมลายสิ้น (อัลกุรอาน 17:81)

ข้อมูลจากบรรพชนบ้านครัวและบรรพชนหนองจอก

นายมาน มุฮัมมัด (เกิด พ.ศ. 2419 - 8 ก.ย. 2503) บ้านเลขที่ 46 หมู่ที่ 7 คลองลำตะเข้ตาย แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร สืบเชื้อสายจากเชลยศึกชาวมลายูปัตตานี ที่ถูกเจาะเอ็นร้อยหวายเข้ามาไว้ในกรุงเทพฯ สมัยรัชกาลที่ 1

(นายมานชอบเล่าวิถีชีวิตในพื้นที่หนองจอกให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นหลานฟังเมื่อครั้งเด็กทุกครั้งที่ไปเยี่ยม)

ให้ข้อมูล : การชุดคลองแสนแสบและคลองซอยแยกจากคลองแสนแสบ ย่านหนองจอก

นายเสน ดำริห์เลิศ (เกิด 5 ก.ค. 2430 - 3 มี.ค. 2515) บ้านเลขที่ 194 ตำบลหมู่ที่ 2 อำเภออุตุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สืบเชื้อสายจากเชลยศึกชาวเขมรที่ถูกเกณฑ์ให้ชุดคลองแสนแสบ สมัยรัชกาลที่ 1

นายเสนเป็นทหารเรือสมัยรัชกาลที่ 6 มีรอยสักเลกสั่งกัดเหล่าทหารเรือที่หลังมือข้างหนึ่งด้วย

(นายเสนชอบเล่าวิถีชีวิตในบ้านครัวให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นหลานฟังเป็นประจำเสมอมาเมื่อครั้งเด็ก)

ให้ข้อมูล : การชุดคลองแสนแสบได้, มะก้าโตะชะเห, ศาลาทำน้ำ

นายไสว(ยูซุฟ) ศิริสม (เกิด 1 ธ.ค. 2458 - 11 พ.ค. 2524) บ้านเลขที่ 571/2 ใกล้สะพานเจริญผล แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร นายไสวเป็นเหลนพระยาราชบังสันบัว สืบเชื้อสายมาจากนางจันทร์ ศิริสม ซึ่งเป็นบุตรพระยาราชบังสันบัว

(นายไสวเคยบอกเล่าเกร็ดประวัติบุคคลและสถานที่ในบ้านครัวให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุตรเขย)

ให้ข้อมูล : พระยาราชบังสันบัว, มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์, ศาลาทำน้ำ

นายสมาน จิตนียดสุวรรณ (อินมามัสยิดดารุ้ลฟาละห์ เกิด พ.ศ. 2462 - 14 ก.ค. 2543)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 พ.ย. 2540, 13 ก.พ. 2541, 19 มิ.ย. 2541 และ 25 ก.ย. 2541

ให้ข้อมูล : มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์, มัสยิดดารุ้ลฟาละห์, มัสยิดซุลกูลมุตตากีน และ มะก้าโตะชะเห

คุณยายหนับ มานะเกษม (เกิด พ.ศ. 2448 - 14 สิงหาคม 2544)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 ธ.ค. 2540, 10 ธ.ค. 2540 และ 22 ธ.ค. 2540

ให้ข้อมูล : ผ้าไหมบ้านครัว, บ้านไทยจิตรลดาบัสัน และเรื่องราวต่างๆ ในบ้านครัว

ข้อมูลจากชาวมุสลิมบ้านครัว

นายประภาพร วิจิตรตระการสม (อินมามมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 เม.ย. 2542 และ 25 มิ.ย. 2542

ให้ข้อมูล : หนังสือกรรมธนารักษ์ ที่ กค 0419/620 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2542

กรณีที่ดินมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์

นายสมัย แหงดประยูร (อินมามมัสยิดซูลูกุลมุตตากีน)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 ธ.ค. 2540 และ 13 มี.ค. 2541

ให้ข้อมูล : มัสยิดซูลูกุลมุตตากีน

นายนู ดินอุดม (บิหลันมัสยิดซูลูกุลมุตตากีน)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 ต.ค. 2540, 7 พ.ย. 2540, 21 พ.ย. 2540 และ 19 พ.ย. 2540

ให้ข้อมูล : ร.ร.บ้านแขกครัว, ตำบลบ้านแขกครัว และมัสยิดซูลูกุลมุตตากีน

นางสมจิตร (กัณหกสิณ) รังสาคร

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 ม.ค. 2541, 19 ก.พ. 2541

ให้ข้อมูล : โรงเรียนประชาบาลตำบลถนนเพชรบุรี๑ (สุเหร่าเก่า)

มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ และมัสยิดซูลูกุลมุตตากีน

นางสมใจ (กัณหกสิณ) เล็กสุวรรณ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2541, 19 ก.พ. 2541

ให้ข้อมูล : โรงเรียนประชาบาลตำบลถนนเพชรบุรี๑ (สุเหร่าเก่า)

นายเกษม บินมะฮมุด

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 ธ.ค. 2540, 24 ธ.ค. 2540 และ 10 ธ.ค. 2542

ให้ข้อมูล : ภาพเก่ามัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์

นาวาเอก (พิเศษ) บุญรอด หัสตานนท์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธ.ค. 2540 และ 6 ธ.ค. 2540

ให้ข้อมูล : หลวงลาครบุทธรวิไชย (หมัด)

นาวาโทพระพลสินธวานันติ (แอ ไอศะนาวิน)

น.ส.ปรียา พฤติการณ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 ธ.ค. 2540 และวันต่อๆ มา

ให้ข้อมูล : สำเนาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2467

สำเนานั่งสื่อกรมอัยการ, ภาพเก่าโรงเรียนกึ่งเพชร

ภาพเก่าโรงเรียนประชาบาลตำบลถนนเพชรบุรี๑ (สุหร่าเก่า)

นางสมบัติ สันสนามาศย์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 ธ.ค. 2540, 10 ธ.ค. 2540 และ 22 ธ.ค. 2540

ให้ข้อมูล : ผ้าไหมบ้านครัว, บ้านไทยจิมทอมป์สัน

นางสมใจ เนื่องนิยม

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มี.ค. 2541 และ 25 มี.ค. 2541

ให้ข้อมูล : มัสยิดดารุ้ลฟาละฮ์ และกรรมการชุมชนบ้านครัว

นายประคอง พงศยมัต

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 ส.ค. 2541 และ 10 ส.ค. 2541

ให้ข้อมูล : บ้านไทยบ้านครัว และบ้านไทยจิมทอมป์สัน

นายสัมฤทธิ์ สิชันธกบุตร

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 เม.ย. 2541, 22 เม.ย. 2541 และ 14 ธ.ค. 2542

ให้ข้อมูล : โรงเรียนบ้านครัววิทยา, นามสกุลพระราชทาน

ภาพมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ และภาพชุมชน

นายสาโรจน์ เผือกสำลี

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 เม.ย. 2541 และ 19 เม.ย. 2541

ให้ข้อมูล : โรงเรียนวัดพระยายัง และโรงเรียนกึ่งเพชร

นายสมจิตต์ พระมุณี

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 พ.ค. 2541

ให้ข้อมูล : เพลงไหมค์ครั้งที่ 1

นางสมจิตต์ เรืองรักษ์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 เม.ย. 2541

ให้ข้อมูล : เพลงไหไม้ครั้งที่ 2

นายชวลิต ตีประเสริฐ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 เม.ย. 2541

ให้ข้อมูล : เพลงไหไม้ครั้งที่ 3

นายอำนาจ นนทโกวิท และ น.ส.มาลี นนทโกวิท

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 ธ.ค. 2542

ให้ข้อมูล : อินม๋าโต๊ะหะยิบ, อินม๋าโต๊ะหะยิมหะหมัด และอินม๋ามวาฮับ นนทโกวิท

นางประดับ วิมานรัตน์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 ธ.ค. 2542 และ 27 ธ.ค. 2542

ให้ข้อมูล : หนังสือตราคุ้มคัก นายลี/นายอุม เป็นบรรพชนจามบ้านครัว

นางหทัยเศาะฮ์ ดาร์ห์เลศ และ นางเสงี่ยม ศิริสม

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 พ.ย. 2540

ให้ข้อมูล : ภาพอินม๋ามประจำมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์
ภาพนายไสว ศิริสม (เหลนพระยาราชบังสันบัว)

นายไพบูลย์ ดาร์ห์เลศ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 พ.ย. 2540

ให้ข้อมูล : ภาพนายเสน ดาร์ห์เลศ

คุณสุพัตรา รักติประกร

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธ.ค. 2542

ให้ข้อมูล : ภาพพระพลสินธุ์วานติ

นายจิตเชย สดมณี

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ธ.ค. 2542

ให้ข้อมูล : ภาพเก้ามัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์

นางจงพจนา วิรัตน์ธรรม

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ธ.ค. 2543

ให้ข้อมูล : ภาพน้ำคลองแสนแสบท่วมฝั่งคลอง

น.ส.อรุณี สุมานะนันท์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มี.ค. 2544

ให้ข้อมูล : ดาบสงครามเก่าทัพ

ด้วยความขอบพระคุณ

1. คุณวิภา โรจนราธา และคุณเจริญสุข มั่นใจเกษตร

(กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร)

อำนวยความสะดวกการค้นหาค้นหาเอกสารประวัติศาสตร์

เมื่อวันที่ 12 ม.ค. 2541, 20 ม.ค. 2541, 27 ม.ค. 2541, 24 ก.พ. 2541,

9 มี.ค. 2541, 18 มี.ค. 2541, 25 มี.ค. 2541, 30 มี.ค. 2541, 8 เม.ย. 2541

และวันต่อมาในช่วงเขียนงานวิจัย

2. นาวาเอกหญิงภัทริน วรรณแสง (กองประวัติศาสตร์ กรมยุทธการทหารเรือ)

อำนวยความสะดวกการค้นหาค้นหาเอกสาร "ขุนนางบรรดาศักดิ์พระยาราชบังสัน"

เมื่อวันที่ 14 ม.ค. 2541, 20 ม.ค. 2541 และ 22 ม.ค. 2541

3. คุณสุนันท์ โพธิจันทร์ (กองรังวัดและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน กทม.2)

อำนวยความสะดวกการค้นหาค้นหาแผนที่ระวางที่ดินบริเวณกรุงเทพ ร.ศ. 126 และระวางที่ดินอื่นๆ

เมื่อวันที่ 14 ก.ค. 2541 และวันต่อมาในช่วงเขียนงานวิจัย

4. เจ้าหน้าที่ห้องไมโครฟิล์ม (หอสมุดแห่งชาติ)

อำนวยความสะดวกการค้นหาค้นหาเอกสารงานเบกษา สมัยรัชกาลที่ 5 หลายฉบับ

เมื่อวันที่ 18 พ.ย. 2540, 20 พ.ย. 2540, 27 พ.ย. 2540 และวันต่อมาในช่วงเขียนงานวิจัย

5. เจ้าหน้าที่ส่วนภาษาโบราณและไมโครฟิล์ม (หอสมุดแห่งชาติ)

อำนวยความสะดวกการค้นหาค้นหาจดหมายเหตุหลวงอุดมสมบัติที่บันทึกไว้ในสมัยรัชกาลที่ 3

และจดหมายเหตุในสมัยรัชกาลที่ 5

เมื่อวันที่ 18 พ.ย. 2540, 20 พ.ย. 2540, 27 พ.ย. 2540 และวันต่อมาในช่วงเขียนงานวิจัย

6. เจ้าหน้าที่ห้อง 302 (หอสมุดแห่งชาติ)

อำนวยความสะดวกการค้นหาค้นหาเอกสารประวัติศาสตร์

เมื่อวันที่ 18 พ.ย. 2540, 11 ธ.ค. 2540, 15 ธ.ค. 2540, 18 ธ.ค. 2540, 19 ก.พ. 2541,

25 ก.พ. 2541, 20 พ.ค. 2541, 22 มิ.ย. 2541, 7 ส.ค. 2541, 20 ต.ค. 2541, 14 ธ.ค. 2541

และวันต่อมาในช่วงเขียนงานวิจัย

7. **เจ้าหน้าที่ห้องแผนที่และไมโครฟิล์ม** (หอจดหมายเหตุแห่งชาติ)
อำนวยความสะดวกการค้นหาแผนที่และเอกสารประวัติศาสตร์
ในช่วงเขียนงานวิจัย
8. **เจ้าหน้าที่หอวิชาการอนุรักษ์**
อำนวยความสะดวกการค้นหาเอกสารประวัติศาสตร์ และนามสกุลพระราชทาน
ในช่วงเขียนงานวิจัย
9. **คุณพะเยาว์ ชุ่มภิรมย์** (มูลนิธิเจมส์ เอช ดับเบิลยู ทอมป์สัน ในพระราชูปถัมภ์)
เอื้อเฟื้อภาพที่บันทึกโดย จิม ทอมป์สัน และนำมพิพิธภัณฑสถานไทยจิมทอมป์สัน
เมื่อวันที่ 27 ม.ค. 2541, 3 มี.ค. 2541, 24 มิ.ย. 2541 ในช่วงเขียนงานวิจัย
10. **คุณเกษม ท้วมประถม** (มูลนิธิสันติชน)
เอื้อเฟื้อหนังสือสายสกุลสุลต่านสุลัยมาน
เมื่อวันที่ 5 มี.ค. 2541 และให้ข้อมูล "ขุนนางบรรดาศักดิ์พระยาราชบังสัน"
11. **คุณภัทระ คาน**
เอื้อเฟื้อราชกิจจานุเบกษา วันที่ 25 พฤศจิกายน 2460 เล่ม 34 หน้า 2374
และ ฎีกานายกมยา บุตรพระยาราชวังสรรค์ (บัว) [ร๖ รล.๒๑.๗ / ๖]
เมื่อวันที่ 12 ส.ค. 2543
12. **รศ.ดร.อิสรา ศานติศาสน์** (คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
อ่านตรวจงานวิจัยนี้ และให้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์บางประการ

บรรณานุกรม ประวัติศาสตร์บ้านครัว

- กรมการศาสนา. กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม 1.
(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____ กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม 2.
(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมธนารักษ์. หนังสือกรมธนารักษ์ที่ กค 0419/620 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2542.
(กรณีที่ดินมัสยิดยามีอูลคือยริยะห์).
- กรมแผนที่ทหาร. กองบัญชาการทหารสูงสุด. (2530). แผนที่กรุงเทพฯ ร.ศ. 115.
(กองทัพบกจัดพิมพ์ขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวายเนื่องในวโรกาส เฉลิมพระชนมพรรษา
5 รอบ ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 5 ธันวาคม 2530
โดยความร่วมมือของกรมแผนที่ทหาร).
- _____ กองบัญชาการทหารสูงสุด. (2530). แผนที่มณฑลกรุงเทพสยาม ร.ศ. 120.
(กองทัพบกจัดพิมพ์ขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวายเนื่องในวโรกาส เฉลิมพระชนมพรรษา
5 รอบ ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 5 ธันวาคม 2530
โดยความร่วมมือของกรมแผนที่ทหาร).
- _____ กองบัญชาการทหารสูงสุด. (2530). แผนที่บริเวณกรุงเทพฯ ร.ศ. 129.
(กองทัพบกจัดพิมพ์ขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวายเนื่องในวโรกาส เฉลิมพระชนมพรรษา
5 รอบ ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 5 ธันวาคม 2530
โดยความร่วมมือของกรมแผนที่ทหาร).
- _____ กองบัญชาการทหารสูงสุด. (2530). แผนที่กรุงเทพมหานคร.
มาตราส่วน 1:4,000. โดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย กับ รัฐบาลญี่ปุ่น
- _____ กองบัญชาการทหารสูงสุด. (2531). แผนที่ตัวเมืองกรุงเทพมหานคร.
มาตราส่วน 1:20,000.
- _____ กองบัญชาการทหารสูงสุด. (2534). แผนที่ภูมิประเทศ.
มาตราส่วน 1:50,000. L 7017 S. (5136 I). (5136 III). (5136 IV). (5236 IV).
- _____ กองบัญชาการทหารสูงสุด. (2534). แผนที่เส้นทางประเทศไทย.
มาตราส่วน 1:2,000,000.
- กรมศิลปากร. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. (2525). จดหมายเหตุการอนุรักษ์
กรุงรัตนโกสินทร์. (พิมพ์ครั้งแรก). กรุงเทพมหานคร : สหประชาพานิชย์.

- กรมศิลปากร. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. (2525). **ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 3 เล่ม 1.** (พิมพ์ครั้งแรก).
กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์.
- กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. (2525). **ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4 - พ.ศ. 2475 เล่ม 2.** (พิมพ์ครั้งแรก).
กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์.
- กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. (2525). **ศิลปวัฒนธรรมไทยเล่มที่ 4 วัดสำคัญกรุงรัตนโกสินทร์.** (คณะกรรมการจัดงานสมโภชฯ 200 ปี).
- กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. (2530). **จดหมายเหตุหลวงอุดมสมบัติ.** (จัดพิมพ์เฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวครบรอบ 200 ปี.
วันอังคารที่ 31 มีนาคม พุทธศักราช 2530).
กรุงเทพมหานคร : บริษัท วิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ จำกัด.
- กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์.(2538). **พระราชพงศาวดาร กรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 3.** (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (2536). **สารพันมรดกไทย.** (จัดพิมพ์เนื่อง ในมหามงคลเฉลิมพระเกียรติ 100 ปี วันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. 8 พฤศจิกายน 2536).
- ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์. (2531). **ศรีวิชัย.** (พิมพ์ครั้งแรก สิงหาคม).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. **ฎีกานายถมยา บุตรพระยาราชวังสรรค์ (บัว) เกี่ยวกับที่ดินอยู่เรือนหลวง ริมคลองมหานาคฝั่งใต้**
รหัสเอกสาร รบ. รล.๒๑.๗/๖
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. **พระรักษาเทพขอพระราชทานที่ดิน ที่อยู่เรือนหลวงคลองมหานาค ต่อบ้านพระยาราชวังสรรค์ (บัว).**
รหัสเอกสาร มร.5ค/8 ค.๔:๑ค/๑๑๒ ฉบับที่ ๔๔ (๑๗/๔๔)
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. **แผนที่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช.** (สำเนาจากประเทศฝรั่งเศส รหัสแผนที่ ผ. กจข. (อ) 83, และ 84).
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. **แผนที่ถนนพระราม 6 เชื่อมพระราม 1.**
รหัสแผนที่ ผ.ร.7 รล.9

กรมศิลปากร. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. แผนที่คลองซอยแยกจากคลองแสนแสบเหนือ
ในพื้นที่มีนบุรี หนองจอก และบริเวณโดยรอบ. มาตรฐาน 1:100,000
รหัสแผนที่ ผ.กบค. 1- (15-32).

กรมแผนที่รวบรวมเมื่อ พ.ศ. 2472 จัดพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2484.

_____ หอสมุดแห่งชาติ. จดหมายเหตุ ร. 5 จ.ศ. 1235 ในสมุดไทยคำ.
เส้นดินสอขาว. เลขที่ 2768, 2769 (274/3, 274/4).

_____ หอสมุดแห่งชาติ. จดหมายเหตุอุดมสมบัติ ฉบับที่ 9.
(ภาษาเขียนในสมัยรัชกาลที่ 3).

_____ หอสมุดแห่งชาติ. (2533). ศิลปจาริกสุโขทัยหลักที่ 1
จาริกพ่อขุนรามคำแหง. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
(จัดพิมพ์ในโอกาสวันอนุรักษ์มรดกไทย วันที่ 2 เมษายน พุทธศักราช 2533).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

กรุงเทพมหานคร. สำนักการโยธา. แผนที่บริเวณกรุงเทพฯ ร.ศ. 126.

ระหว่างที่ดิน (1ต 2อ : 1), (1ต 1อ : 3), (1ต 1อ : 4), (1ต 2อ : 5), (1ต 1อ : 7)
และ (1ต 1อ : 8).

คณะกรรมการจัดงานเมาลิดกลางแห่งประเทศไทย. อัญมณีสู่มะดินะฮ์มหานคร.

อนุสรณ์งานเมาลิดกลางแห่งประเทศไทย ฮ.ศ. 1418.

24-26 พฤศจิกายน 2540. ณ สวนอัมพร กรุงเทพฯ.

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ กรุงเทพ ฯ วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2467

จารุวรรณ โล่ห์วิระ, ดร. และ ญอง บัฟฟี่, ดร. (2535). ศิลปวัฒนธรรม. ปีที่ 13 ฉบับที่ 10.

สิงหาคม 2535. "บ้านครัวอดีตอันรุ่งโรจน์ หรืออนาคตจะดับสูญ".

กรุงเทพมหานคร : บริษัท มติชน จำกัด.

โฉนดที่ 662. เลขที่ดิน 168 ต.ประแจจีน อ.ประแจจีน จ.พระนครศรีอยุธยา ที่ดิน 14 ตารางวา.
(ไม่มีใบไต่สวน).

โฉนดที่ 704. เลขที่ดิน 103 ต.ประแจจีน อ.คูสิด จ.พระนครศรีอยุธยา ที่ดิน 22 ตารางวา.
(มีใบไต่สวนและหมายเขตที่ดิน).

โฉนดที่ 756. เลขที่ดิน 104 ต.ประแจจีน อ.คูสิด จ.พระนครศรีอยุธยา ที่ดิน 39 ตารางวา.
(มีใบไต่สวนและหมายเขตที่ดิน).

โฉนดที่ 872. เลขที่ดิน 55 ต.บ้านแขกครัว อ.คูสิด จ.พระนครศรีอยุธยา ที่ดิน 89 ตารางวา.
(มีใบไต่สวนและหมายเขตที่ดิน).

- โฉนดที่ 943.** เลขที่ดิน 10 ต.ประแจจีน อ.ดุสิต จ.พระนคร ที่ดิน 4 ไร่ 48 ตารางวา.
(มีใบได้สวนและหมายเขตที่ดิน).
- โฉนดที่ 984.** เลขที่ดิน 21 ต.ประแจจีน อ.ประแจจีน จ.พระนคร ที่ดิน 14 ไร่ 1 งาน 8 ตารางวา.
(มีใบได้สวนและหมายเขตที่ดิน).
- โฉนดที่ 2289.** เลขที่ดิน 39 ต.ถนนเพชรบุรี อ.ดุสิต จ.พระนคร ที่ดิน 17 ตารางวา.
(มีใบได้สวนในการเดินสำรวจหมายเขตที่ดิน).
- ตีเอก กุลสิริสวัสดิ์. (2512). **ความหมายของ อัล-กุรอาน เล่ม 1 - 3.**
กรุงเทพมหานคร : วุฒิกรการพิมพ์.
- ตำราวรรณภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2512).
ตำนานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
(พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ เจ้าจอมมารดาอ่อน ในรัชกาลที่ 5).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระจันทร์.
- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2505). **พระราชพงศาวดาร
กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2 เล่ม 1.**
กรุงเทพมหานคร : องค์การคำคุณา.
- ตราคุ้มคัก.** หนังสือออกพระศรีสุเรนทราธิบดีวิริยพรหมเทพราชมาตยาธิบดีศรีกาฬสมุด
เจ้ากรมพระสุรัสวดีวิชา. ตักราช ๑๒๓๒ (ร.ศ. ๘๙ = พ.ศ. ๒๔๑๓).
- ทองคำ ยิ้มกำภู ร.ท., ปรีชา หงส์ไธ. **ปฏิทิน 3 ภาษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 8).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงธนพัฒนา.
- ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร.** (2502). รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์.
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 76 ตอนที่ 17 วันที่ 28 มกราคม 2502).
- นุกูล ชมภูนิช. (2530). **บ้านไทยเอกลักษณ์ของชาติ.** (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพมหานคร : โอ. เอ. ฟรันทิงเฮาส์.
- ปิ่น มาลากุล, หม่อมหลวง. (2517). **งานละคร ของ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี-
ศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม.** (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประพัฒน์ จันทวิรัช, พลเรือตรี. (2513). **นาวิกศาสตร์.** เล่มที่ 4 เมษายน 2513.
"เรื่องเกร็ดในอดีตของทหารเรือไทย". กองประวัติศาสตร์. กรมยุทธการทหารเรือ.
- ประพัฒน์ จันทวิรัช, พลเรือเอก. (2533). **นาวิกศาสตร์.** เล่มที่ 11 พฤศจิกายน 2533.
"เขียนไว้เป็นหลักฐาน". กองประวัติศาสตร์. กรมยุทธการทหารเรือ.

ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ. (2539). **มุสลิมในประเทศไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพมหานคร : โครงการหอสมุดกลางอิสลาม สายสกุลสุลต่านสุลัยมาน.

ประวัติโรงเรียนกึ่งเพชร. (รายงานการดำเนินงานแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนกึ่งเพชร

สำนักงานเขตราชเทวี. กรุงเทพมหานคร).

ประวัติโรงเรียนบ้านครัววิทยา. (กรรมการผู้ตรวจสอบบัญชีโรงเรียนบ้านครัววิทยา

ปี พ.ศ. 2541).

ประวัติโรงเรียนวัดพระยาหยิง. (รายงานการตรวจเยี่ยมโรงเรียนวัดพระยาหยิง เสนอ

คณะกรรมการการศึกษาปัญหาการศึกษาและพัฒนาชุมชน 18 มกราคม 2542).

ประเสริฐ วิทยารัฐ. ดร. และคณะ. (2542). **ATLAS แผนที่ภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์**

ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

พระราชบัญญัติขนานนามสกุล พระพุทธศักราช 2456.

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 29 วันที่ 30 มีนาคม 2455.

พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540.

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 114 ตอนที่ 65 ก วันที่ 9 พฤศจิกายน 2540.

พลับพลึง คงชนะ, จงกลณี คงชนะ. (2538). บันทึกการเดินทาง **"เยือนถิ่นจาม"** (พิมพ์ครั้งที่ 1).

สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

กรุงเทพมหานคร : รามการพิมพ์.

มติชนรายวัน. นสพ. **แผนที่ประเทศสยามฉบับแรกอายุ 404 ปี**. จัดพิมพ์ในประเทศฝรั่งเศส.

ฉบับวันพุธที่ 2 สิงหาคม 2543 หน้า 12.

มาตยา อิงคนารณ. ผ.ศ. ทวี ทองสว่าง. ร.ศ. วัฒนา รอดสำอวงค์. (2529).

ประวัติศาสตร์ไทยสมัยโบราณ - กรุงรัตนโกสินทร์. (พิมพ์ครั้งที่ 1).

กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

มานิต มานิตเจริญ. (2543). **พจนานุกรมไทย**. (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 17).

กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น (1977).

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. (2534). **อักษรานุกรม**

นามสกุลพระราชทานใน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ราชกิจจานุเบกษา. วันที่ 8 ตุลาคม รัตนโกสินทร์ศก²⁶ 112. (ไมโครฟิล์ม หอสมุดแห่งชาติ).

ราชกิจจานุเบกษา. วันที่ 30 ตุลาคม รัตนโกสินทร์ศก¹³ 129. (ไมโครฟิล์ม หอสมุดแห่งชาติ).

ราชกิจจานุเบกษา. วันที่ 11 ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก¹ 129. (ไมโครฟิล์ม หอสมุดแห่งชาติ).

ราชกิจจานุเบกษา. วันที่ 25 ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก¹ 129. (ไมโครฟิล์ม หอสมุดแห่งชาติ).

ราชกิจจานุเบกษา. วันที่ 25 พฤศจิกายน 2460 เล่ม 34 หน้า 2374.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช 2482.

รัฐบาลจอมพลป. พิบูลสงคราม. (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 หน้า 980

วันที่ 6 ตุลาคม 2482).

รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2485.

รัฐบาลจอมพลป. พิบูลสงคราม. (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 75

3 ธันวาคม 2485).

ศิริ เกวลินสฤทธิ, ศาสตราจารย์. (2532). คำอธิบายประมวลกฎหมายที่ดิน.

(พิมพ์ครั้งที่สอง). กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

สมเด็จพระราชปิตุลา บรมพงศาภิมุขฯ. (2471). ราชินิกุลรัชชกาลที่ 3.

กรุงเทพมหานคร : ไสภณพิพรรฒธนากร.

(พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์พระราชทาน

ในงานทรงบำเพ็ญพระราชกุศลศตมาท พระศพสมเด็จพระราชปิตุลา

บรมพงศาภิมุขฯ ณ วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2471).

สมพงศ์ ชูมาก, ดร. (2533). องค์การระหว่างประเทศ. สันนิบาตชาติ. สหประชาชาติ.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมภพ ภิรมย์, วิวัฒน์ เตมียพันธ์, เขต รัตนจรณะ, วิโรฒ ศรีสุโร. (2538). บ้านไทย.

(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : แอ็ดว็ันซ์ อินเตอร์เนชั่นแนลพริ้นติ้ง เซอวิสเซ.

สมาคมพระคริสตธรรมไทย กรุงเทพฯ. พระคริสตธรรมคัมภีร์.

Printed in Korea. (Thai Bible R93/R97-TBS-1989-20.2M).

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล. เอกสารประกอบการสัมมนา

ไทย-ฝรั่งเศส ทางมนุษยวิทยาวัฒนธรรม.

วันที่ 13 - 15 ธันวาคม 2533.

สำนักราชเลขาธิการ. หนังสือที่ รล 007/10566 ลงวันที่ 21 กันยายน 2531.

อ้อหมัด สมบูรณ์ บัวหลวง. (2542). กรือเซะ : ต้นแบบชุมชนมลายู.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อำพัน ณ พัทลุง, พล.ท. บี (มานะจิตต์) มุขตารี. และสุภัทร สุนธธาภิรมย์ ณ พัทลุง. (2531).

สายสกุลสุตค่านสุลัยมาน พ.ศ. 2145 - 2531.

กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป.

- ALI, ABDULLAH YUSUF. (1989). **The Holy Qur'-an Text, Translation and Commentary.**
(New Revised Edition). Amana Corporation Brentwood, Maryland, U.S.A.
- ALLEN, R.E., (1990). **The Concise Oxford Dictionary of Current English.**
(EIGHTH EDITION). CLARENDON PRESS : OXFORD.
- Elias Modern Publishing House. **Elias Modern Dictionary, Arabic-English.**
(17th Edition 1991). : Cairo.
- GUILLON, EMMANUEL. (2001). **CHAM ART.** Printed in Thailand.
RIVER BOOKS LTD. Bangkok 10200.
- Islamic Book Service. **Sahih AL-Bukhari (Vol. 1) Arabic-English.** First Indian.
Edition 1995. : New Delhi -110002.
- Oxford University Press.(1994). **The OXFORD World Atlas.** Printed in Hong Kong.
- PICKTHALL, MARMADUKE. **The Meaning of The Glorious Qur'-an**
Text & Explanatory Translation. TAJ COMPANY: Karachi.
- SO SETHAPUTRA. **New Model English-Thai Dictionary.**
(FIFTH EDITION 1979). BANGKOK : Thai Watana Panich.
- WARREN, WILLIAM. **Jim Thompson The Legendary American of Thailand.**
(Tenth printing 1996). Jim Thompson Thai Silk Company :
Bangkok 10500.

บรรณานุกรม

ทางวัฒนธรรม : ตามลำดับเหตุการณ์

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 290 เรื่องจัดตั้งการทางพิเศษแห่งประเทศไทย.

(89 ร.จ. 76 ตอนที่ 182 ฉบับพิเศษ ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2515).

สัญญาแบบก่อสร้าง เลขที่ 20 ซีดี. (CONTRACT NO.20 CD.

PHAYATHAI - WITTHAYU CONTRACT DRAWINGS : NOV. 1987).

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย : พฤศจิกายน 2530.

หนังสือฉบับแรกยื่นที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531.

หนังสือแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ โดยอหามามัสยิด ลงวันที่ 10 เมษายน 2531.

รายงานโครงการช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในแนวเขตเวนคืน

ของโครงการทางพิเศษ. โดยคณะอนุกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย

ของประชาชนในเขตเวนคืนของโครงการทางพิเศษ.

(คำสั่งคณะอนุกรรมการฯ ที่ 1/2531 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2531).

หนังสือกรมอัยการ ที่ มท 1202/12650 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2531.

สัญญาโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ลงนามวันที่ 22 ธันวาคม 2531.

ราชกิจจานุเบกษา.(เล่ม 104 ตอนที่ 275 วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530 ใช้บังคับ 4 ปี.

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531 สิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2534).

ราชกิจจานุเบกษา.(เล่ม 108 ตอนที่ 245 วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ใช้บังคับ 4 ปี.

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 สิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2538).

ราชกิจจานุเบกษา.(เล่ม 112 ตอนที่ 58 ก วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2538 ใช้บังคับ 4 ปี.

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2539 สิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2542).

ราชกิจจานุเบกษา.(เล่ม 116 ตอนที่ 138 ก วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ใช้บังคับ 4 ปี.

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2543 สิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2546).

หนังสือมัสยิดฯ ยื่นต่อสำนักจุฬาราชมนตรี ลงวันที่ 5 มีนาคม 2531.

หนังสือมัสยิดฯ ยื่นต่อสำนักจุฬาราชมนตรี เลขรับที่ 64/2531 ลงวันที่ 21 มีนาคม 2531.

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5505/591. ลงวันที่ 28 มีนาคม 2531.

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5505/592. ลงวันที่ 28 มีนาคม 2531.

หนังสือยื่นต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. ลงวันที่ 14 เมษายน 2531.

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5505/1117. ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2531.

รายงานการประชุมฯ การทางพิเศษฯ ครั้งที่ 3/2531. วันศุกร์ที่ 8 เมษายน 2531.

รายงานการประชุมฯ การทางพิเศษฯ ครั้งที่ 6/2531. วันศุกร์ที่ 3 มิถุนายน 2531.

หนังสือยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร. (นายปัญญา เกสรทอง). ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2531.

หนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่รัฐสภา. (พลตรีประมาณ อดิเรกสาร).

ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2531.

หนังสือยื่นต่อกรรมาธิการการปกครองสภาผู้แทนราษฎร. ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2531.

หนังสือยื่นต่อกรรมาธิการการคมนาคมสภาผู้แทนราษฎร. ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2531.

นายแพทย์บุญเทียม เขมาภิรัตน์ และ ดร.ประวิช รัตนเพียร.

ส.ส.พรรคประชากรไทย.

ยื่นญัตติด่วนให้รัฐบาลยกเลิกโครงการก่อสร้างถนนซีดีโรด.

ลงวันที่ 4 กันยายน 2531.

หนังสือยื่นต่อรัฐบาลที่ทำเนียบรัฐบาล ลงวันที่ 5 กันยายน 2531.

หนังสือกลุ่ม ส.ส.ภาคใต้ ยื่นต่อนายกรัฐมนตรี. ลงวันที่ 7 กันยายน 2531.

หนังสือกลุ่ม ส.ส.มุสลิม ยื่นต่อสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ลงรับที่ ส.ส. 400/31

วันที่ 19 กันยายน 2531.

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 20 กันยายน 2531. (รัฐบาลพลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ).

สำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท. วันอังคารที่ 20 กันยายน 2531 11-0931-0792.

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 20 กันยายน 2531. (รัฐบาลพลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ).

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0202/11760.

ลงวันที่ 22 กันยายน 2531.

หนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 27 กันยายน 2531.

(ผ่าน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์).

ผู้จัดการรายสัปดาห์ ปีที่ 6(3). หน้า 45. ฉบับที่ 245(112) วันที่ 23 - 29 มกราคม 2532.

หนังสือยื่นต่อสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. ที่ ร. 594/32 รับวันที่ 27 มกราคม 2532.

หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. ที่ นร 0107(3)/2220 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2532.

หนังสือยื่นต่อการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ลงวันที่ 1 มีนาคม 2532.

ข่าวทำเนียบรัฐบาล. ข่าวที่ 211/2532 วันที่ 18 เมษายน 2532.

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5506/4580. ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2532.

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5506/4736. ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2532.

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5505/5195. ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2532.

หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. ที่ นร 0107(3)/17930 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2532.

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5505/1829. ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2533.

หนังสือถนนรวมและกระจายการจราจร ของ โครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 (พฤษภาคม 2534).

หนังสือการทางพิเศษ ที่ มท 5506/2306. ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2534.

หนังสือการทางพิเศษ ที่ มท 5506/3385. ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2534.

หนังสือยื่นต่อนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2534.

รายงานการประชุม เรื่องการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร.

วันพฤหัสบดีที่ 28 พฤศจิกายน 2534. ณ ห้องรับรอง 2 กระทรวงมหาดไทย.

หนังสือยื่นต่อนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2534. (หนังสือชมรมมุสลิม 16 องค์การ).

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0202/ว(ล) 20913. ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2534.

หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0107(3)/17326. ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2534.

หนังสือการทางพิเศษ ที่ มท 5501/62 ลงวันที่ 7 มกราคม 2535.

ข่าวทำเนียบรัฐบาล ข่าวที่ 6/2535 วันที่ 14 มกราคม 2535.

หนังสือการทางพิเศษ ที่ มท 5506/174 ลงวันที่ 15 มกราคม 2535.

หนังสือสำนักงานเขตปทุมวัน ที่ กท 9004/388 ลงวันที่ 17 มกราคม 2535.

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับที่ 14175 วันจันทร์ที่ 27 มกราคม 2535.

หนังสือสำนักจุฬาราชมนตรี ที่ 84/2535 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535.

หนังสือการทางพิเศษ ที่ มท 5506/1209 ลงวันที่ 10 เมษายน 2535.

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ /2535 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำรวจข้อมูลเพื่อพัฒนาชุมชนแออัด

ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2535 - วันที่ 25 พฤษภาคม 2535.

หนังสือยื่นต่อนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 23 เมษายน 2535.

หนังสือยื่นที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2535.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับเลขที่ ร 2291/35 วันที่ 21 พฤษภาคม 2535.

หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0107(3)/6792 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2535.

หนังสือการทางพิเศษ ที่ มท 5506/2496 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2535.

เอกสารรายงาน เรื่อง ถนนรวมและกระจายการจราจร ของระบบทางด่วนขั้นที่ 2.

กทพ. กรกฎาคม 2535.

หนังสือสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0100/5599.

ลงวันที่ 9 กันยายน 2535.

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0207/15009 ลงวันที่ 22 กันยายน 2535.

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0202/20878 ลงวันที่ 24 กันยายน 2535.

หนังสือยื่นที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ ร. 5374 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2535.

หนังสือ ส.ส.มุสลิม ยื่นที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ สส. 107 ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2535.

หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0107(3)/11771 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2535.

คำสั่งคณะกรรมการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ที่ 33/2535 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2535.

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0100.5/714 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2536.

หนังสือยื่นที่คณะกรรมการการคมนาคม (ฝ่ายบริหารงานทั่วไป กองกรรมการ สภาผู้แทนราษฎร
รับที่ 1460/36 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2536 ส่งฝ่าย 4 ดำเนินการ).

หนังสือยื่นที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ ร. 2101 ลงวันที่ 2 เมษายน 2536.

หนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ).

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 22 เมษายน 2536 มีข้อเสนอขอให้มีการไต่สวนสาธารณะ
โครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร.

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 283/2536 วันที่ 28 เมษายน 2536 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการ

พิจารณาประโยชน์ของถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนชั้นที่ 2.

รายงานคณะกรรมการพิจารณาประโยชน์ของถนนรวมและกระจายการจราจร ต่อระบบทางด่วน

ชั้นที่ 2. (ฉบับที่ 1 เปิดเผยเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 7 ตุลาคม 2536).

บันทึกความเข้าใจร่วมกัน วันที่ 20 เมษายน 2537 (จัดทำที่ทำเนียบรัฐบาล).

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 294/2537 วันที่ 23 พฤษภาคม 2537.

เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาประโยชน์ของถนนรวมและกระจาย
การจราจรต่อระบบทางด่วนชั้นที่ 2.

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0204/9445 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2537.

หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0207/ว.3997

ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2537.

บันทึกความเข้าใจร่วมกัน (ฉบับที่สอง). วันที่ 28 ตุลาคม 2537 (จัดทำที่กระทรวงมหาดไทย).

หนังสือยื่นต่อนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2537 เรื่อง ขอเสนอความเห็นทางกฎหมาย.

รายงานคณะกรรมการพิจารณาประโยชน์ของถนนรวมและกระจายการจราจร

ต่อระบบทางด่วนชั้นที่ 2. (ฉบับที่ 2 เปิดเผยเมื่อวันพุธที่ 9 พฤศจิกายน 2537).

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0207/40250 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2537.

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0215.5/43042 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2537.

หนังสือยื่นโดยตรงต่ออัยการสูงสุด (ดร.คณิต ณ นคร) วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2538.

หนังสือยื่นที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ ร.3651/38 ลงวันที่ 13 มีนาคม 2538.

หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ด่วนที่สุด ที่ อส 0017/3243 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2538.

หนังสือยื่นที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ 194 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2538.

หนังสือกระทรวงมหาดไทย (เลขหนังสือไม่ชัดเจน) ลงวันที่ 20 มีนาคม 2538

ที่ นร 0202/2674 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2538.

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538. (รัฐบาลนายชวน หลีกภัย).

ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0201/30 (พิเศษ)

ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2540).

หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0107(3)/7645 ลงวันที่ 5 เมษายน 2538.

หนังสือกรมศิลปากร ที่ ศธ 0707/3614 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2538.

หนังสือยื่นที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ ร.6504 ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2538.

ขอให้นายกรัฐมนตรีทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2538.

หนังสือยื่นที่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ

รับที่ 1289 ลงวันที่ 2 เมษายน 2539.

หนังสือยื่นที่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ

รับที่ 4341 ลงวันที่ 27 กันยายน 2539.

หนังสือยื่นต่อรองนายกรัฐมนตรี (นายสมัคร สุนทรเวช) รับที่ 391 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2539.

หนังสือสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ วว 0802/15997

ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2539.

หนังสือยื่นต่อนายกรัฐมนตรี (ผ่าน ส.ส.สมัคร สุนทรเวช โดยนายสมัครรับด้วยตนเอง)

ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2539 เพื่อขอสิทธิเข้าชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรี.

หนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ที่ วว 0804/15679

ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2539 (รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

โครงการถนนรวมและกระจายการจราจร).

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539. (รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา).

ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0201/30 (พิเศษ)

ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2540).

หนังสือยื่นต่อนายสมัคร สุนทรเวช รองนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2539.

นิพัทธ์ สระจันทร์พงษ์. (2540). เอกสารรายงานรัฐสภา. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

(ฝ่ายบริการค้นคว้า หอสมุดรัฐสภา).

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 25 มีนาคม 2540. (รัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ).

ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0201/30 (พิเศษ)

ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2540).

เอกสารโครงการความช่วยเหลือผู้ถูกเวนคืน : การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

วันที่ 25 พฤษภาคม 2540.

หนังสือการทางพิเศษฯ ด่วนที่สุด ที่ มท 5501/3139 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2540.

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5509(3)/242 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2542.

ประกาศการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เรื่องแจ้งการเข้าสำรวจอสังหาริมทรัพย์

ที่จะต้องเวนคืนเพื่อสร้างทางพิเศษสายแจ้งวัฒนะ-บางโคล่.

(ถนนรวมและกระจายการจราจร) ประกาศ ณ วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2543.

หนังสือบริษัททางด่วนกรุงเทพจำกัด(มหาชน) เลขที่ บทก. 204/ซี 310.132

ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2543.

หนังสือยื่นที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รพช. 000956/2543 ลงวันที่ 20 กันยายน 2543.

หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0108.31/25733 ลงวันที่ 26 กันยายน 2543.

หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0108.31/4412 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2544.

นสพ.มติชนรายวัน วันที่ 20 พฤษภาคม 2544 (หน้า 19).

นสพ.เดลินิวส์ วันที่ 31 พฤษภาคม 2544 (หน้า 30).

.....

ตั้งแต่เกิดจนตาย

“ชีวิตโลกนี้มีโช้อื่นใด เป็นเรื่องการละเล่น(ดนตรีกีฬา) และการบันเทิงเริงรมย์ แต่ชีวิตปรโลกดีที่สุด สำหรับผู้ปฏิบัติภารกิจแต่อัลลอฮ์ สุเจ้ามิได้ใช้สติปัญญา ใคร่ครวญดอกหรือ ?” (อัลกุรอาน 6:32)

“ทรัพย์สินและอำนาจ เป็นปัจจัยชีวิตแห่งโลกนี้ แต่มีที่อัลลอฮ์นั้นดี และยั่งยืน ยิ่งกว่า” (อัลกุรอาน 28:60)

“มนุษย์คิดว่าเขามีอิสรภาพเป็นเสรีชนไม่มีการควบคุมใดๆ และชีวิตแห่งโลกนี้ ไม่มีจุดมุ่งหมายใดๆ กระนั้นหรือ ?” (อัลกุรอาน 75:36)

“แท้จริงมนุษย์ชอบลวงละเมิดเสมอ เพราะคิดว่ามีเพียงพอแล้ว แน่แน่นอน สุเจ้าต้องกลับคืนสู่พระผู้อภิบาล” (อัลกุรอาน 96:6-8)

“ผู้มีความสำเร็จมีชัยชนะ เป็นผู้ที่ขัดเกลาคใจแห่งตน ผู้ล้มเหลวและพ่ายแพ้ เป็นผู้ที่ใช้ชีวิตหมกหมมต่ำช้า” (อัลกุรอาน 91:9-10)

“จงอย่าคลุกเคล้าความจริงด้วยความเท็จ และจงอย่าปิดบังความจริง ทั้งๆ ที่ สุเจ้าก็รู้อยู่” (อัลกุรอาน 2:42)

“ผู้ใดกระทำความดี ก็ได้เพื่อตัวเขา และผู้ใดกระทำความชั่ว ก็ตกหนักบนตัวเขา” (อัลกุรอาน 45:15)

“ผู้ใดกระทำความดีได้ผลตอบแทนสิบเท่า แต่ผู้ใดกระทำความชั่วได้ผลตอบแทนเพียงเท่านั้น และพวกเขาจะไม่ถูกอวยุติธรรม” (อัลกุรอาน 6:161)

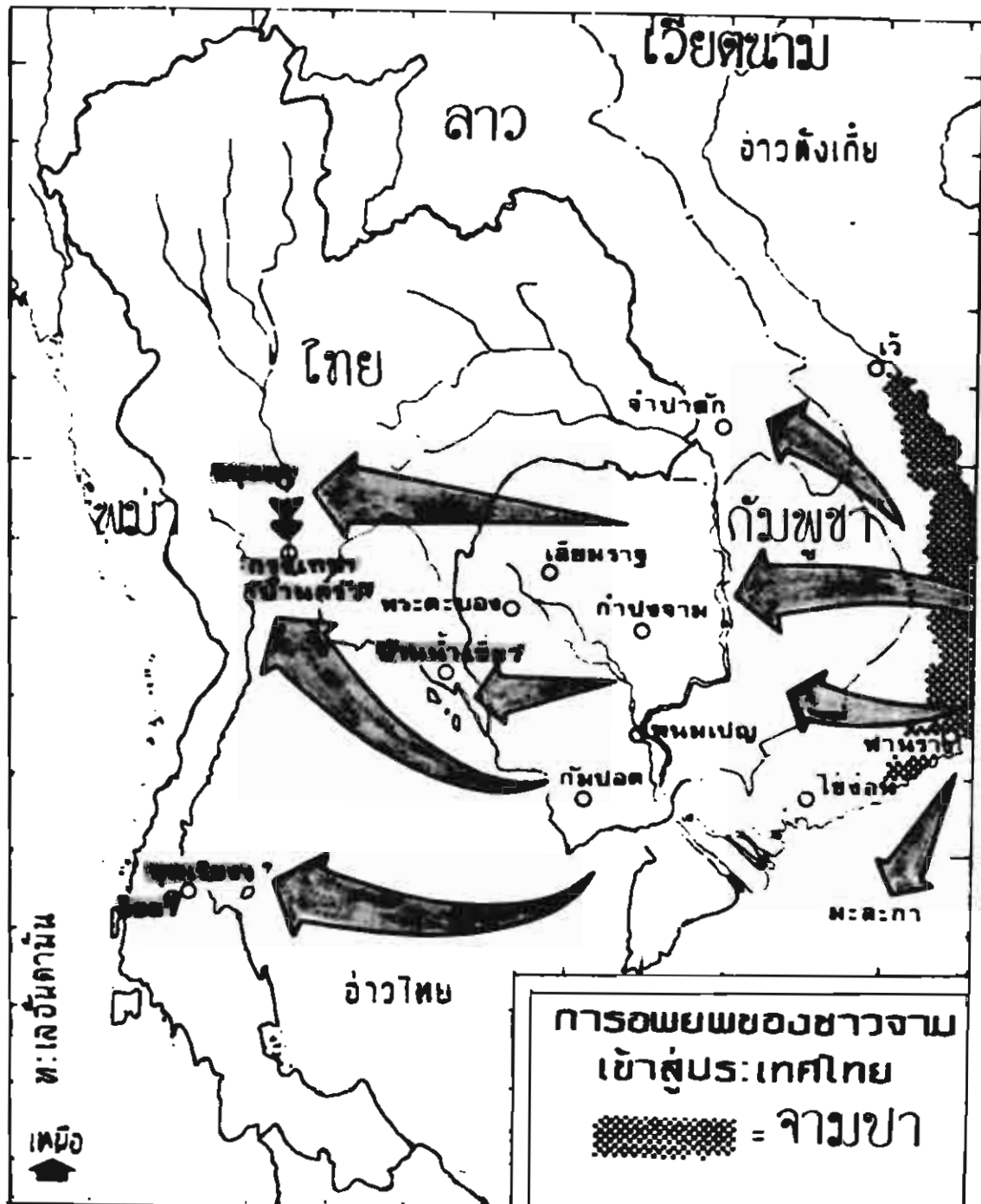
“แล้วทุกๆ ชีวิต จะถูกตอบแทนเต็มตามที่เขาได้ชวนชวายเป็น และเขาทั้งหลาย จะไม่ถูกอวยุติธรรม” (อัลกุรอาน 2:281)

ภาคผนวก

ภาพประวัติศาสตร์บ้านครัว

และ

ภาพทางวัฒนธรรมชีวิตโครองขาวพร้อมคำอธิบาย



จากจามปา - กองอาสาจามบ้านครัว

การอพยพของบรรพชนจามเข้ามาในประเทศไทยตามแผนที่ มีเส้นทางต่อไปนี้

จากจามปา - กรุงศรีอยุธยา - กรุงธนบุรี - กรุงรัตนโกสินทร์ - เป็นกองอาสาจามบ้านครัว

จากจามปา - กัมพูชา(เขมร) - บ้านน้ำเขียว(ตราด) - เป็นกองอาสาจามบ้านครัว

จากจามปา - ไซยาพุมเรียง - เป็นกองอาสาจามบ้านครัว



แผนที่สยามรัตนโกสินทร์

ทิศเหนือและตะวันออก ได้ลาว เขมร และญวน

ทิศใต้ ได้มลายู ไทบุรี กลันตัน และตรังกานู

ทิศตะวันตก ได้พม่าบางส่วน

เมื่อชนชั้นปกครองฝ่ายแพ่งสงคราม ราษฎรถูกกวาดต้อนครอบครัวให้มาเป็นเชลยสงคราม ถูกเกณฑ์ให้สร้างบ้านแปงเมืองชุดคลอง ออกศึกสงครามในสมัยรัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 3 ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 - รัชกาลที่ 5 จักรวรรดินิยมอังกฤษและฝรั่งเศส เข้ายึดดินแดนข้างต้นให้กับเจ้าของเดิม ทางราชการไทยสมัยนั้นจึงใช้ “นโยบายลู่ตามลม” (Bending with the wind) เพื่อรักษาผืนแผ่นดินสยามส่วนใหญ่ที่เห็นตามแผนที่ปัจจุบัน

(ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ - รัชกาลที่ ๓ / รัชกาลที่ ๔ - พ.ศ. ๒๔๗๕)



กระบี่สงครามเก่าทัพ

คุณยายหนับ มานะเกษม (เกิด พ.ศ. 2448 - 14 สิงหาคม 2544) สืบเชื้อสายจากเขมรจาม เป็นชาวบ้านครัวโดยกำเนิด เป็นผู้เปิดประตูบ้านครัวต้อนรับ จิม ทอมป์สัน ในปี พ.ศ. 2489 ต่อมา ได้ร่วมทุนจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทใหม่ไทยกับ จิม ทอมป์สัน คุณยายมีหุ้นในบริษัทด้วย

กระบี่ในมือคุณยาย ซึ่งคุณยายบอกว่าได้ผ่านศึกสงครามมาแล้ว และสืบมรดกตกทอดกัน จากการตรวจสอบกระบี่ในห้องอาวุธโบราณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร เห็นกระบี่ในสมัย ต้นรัตนโกสินทร์ เลขทะเบียน ก. 12/7 เป็นเหล็กมีขนาดยาว 73.5 ซม. เป็นอาวุธใช้ฟันและแทง มีความเหมือนกับกระบี่ในมือคุณยาย อนุมานว่ากระบี่เล่มนี้น่าจะผ่านศึกสงครามเก่าทัพแล้ว เป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ได้ว่า บรรพชนบ้านครัวเคยผ่านศึกสงครามเก่าทัพมาจริง

เรือนไทยฝาปะกนไม้สักทองที่เห็นสร้างมาประมาณ 200 ปีแล้ว ถูกปรับปรุงมาหลายครั้ง โดยที่เจ้าของเรือนเป็นญาติสนิทของคุณยาย สืบมรดกตกทอดกันมาเหมือนกัน

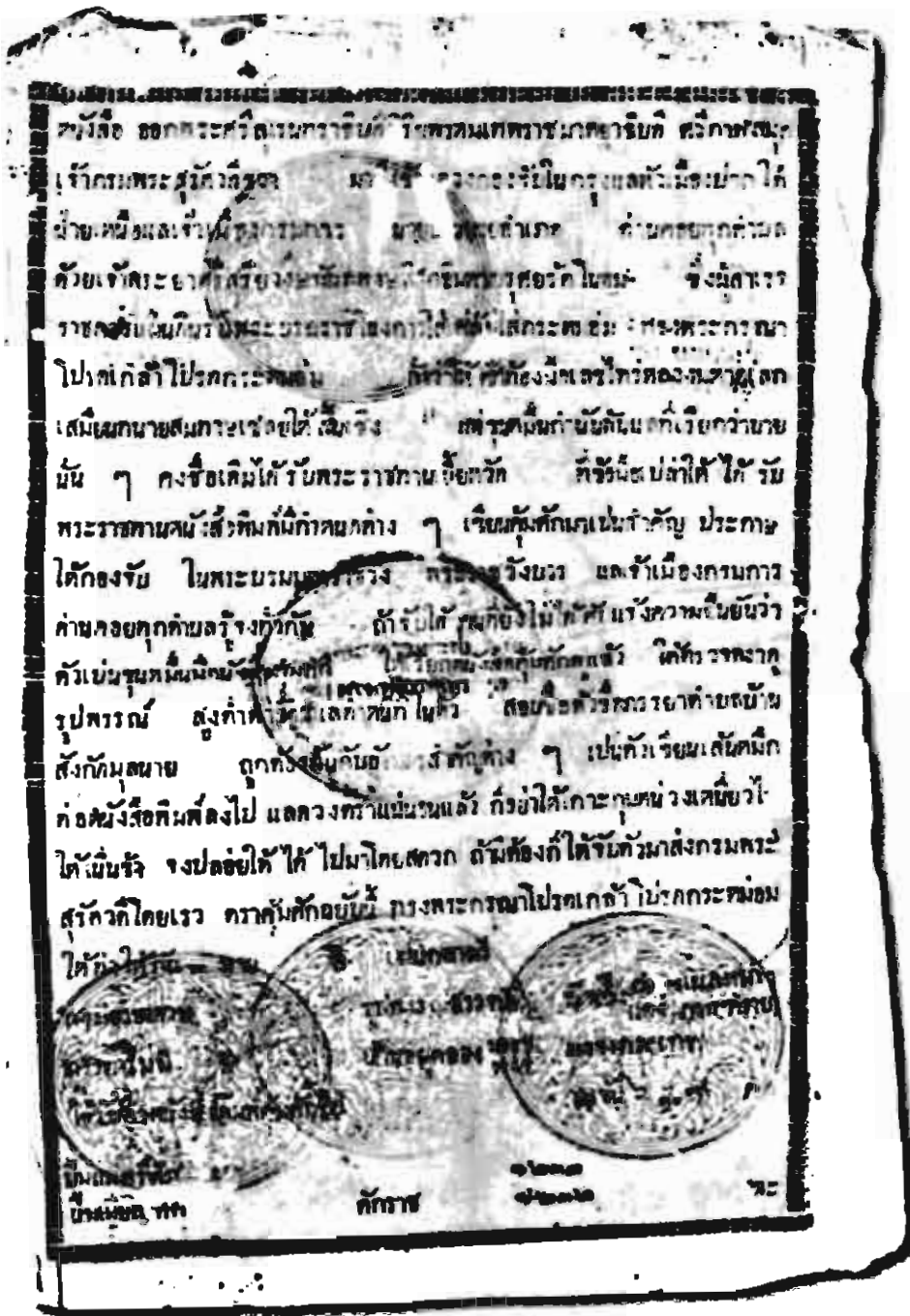
(ภาพโดย สารจน์ เผือกสาลิ)



ดาบสงครามเก่าทัพ

ดาบในมือเด็กชายสืบศิษย์ ศานติศาสน์ ซึ่งเป็นอนุชนที่มีบรรพชนเป็นเจ้าของดาบ โดยที่บรรพชนเล่าต่อกันมาว่าดาบเล่มนี้ได้ผ่านศึกสงครามเก่าทัพมาแล้ว สภาพดาบยังคงคมกริบ มีคราบสนิมอยู่บ้าง ปลายดาบมีรอยบิ่นเล็กน้อย เหมือนผ่านการฟาดฟันต่อสู้มาก่อน จากการตรวจสอบดาบในห้องอาวุธโบราณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร เห็นดาบเล่มหนึ่งระบุว่าเป็นดาบญี่ปุ่นสมัยต้นรัตนโกสินทร์ เลขทะเบียน ถ. 15/7 เป็นเหล็กมีขนาดยาว 73.8 ซม. เป็นอาวุธใช้ฟัน มีความเหมือนใกล้เคียงกับดาบในมือเด็กผู้นี้ อนุมานว่าดาบเล่มนี้น่าจะใช้ในศึกสงครามเก่าทัพแล้ว เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ว่า บรรพชนบ้านครัวผ่านศึกสงครามเก่าทัพมาจริง ก่อนได้รับพระราชทานที่ดินบ้านครัวให้เป็นที่อยู่อาศัย บรรพชนถูกเกณฑ์ให้ขุดเบิกร่องน้ำลำกระโดง ที่ไหลผ่านที่ดินที่อยู่อาศัยจนเป็นคลองแสนแสบได้ ตามที่เห็นจนทุกวันนี้

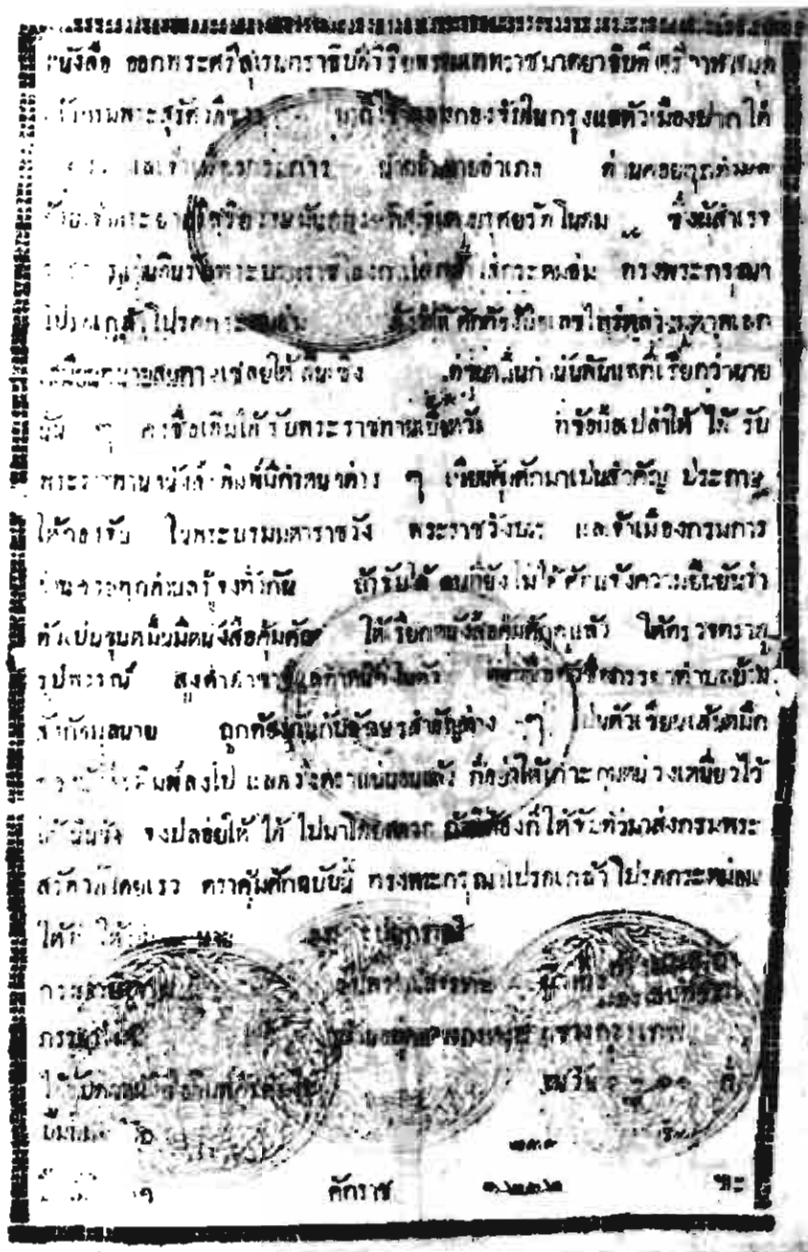
(เชื้อเพื่อดาบ : อรุณี สุมานะนันท์ / ถ่ายภาพ : อุมัร คำรินทร์เลิศ - สุกรีที่ 9 มีนาคม 2544)



บรรพชนกองอาสาจากบ้านครัว

"ตราคุ้มคัก" เป็นเอกสารสิทธิพิมพ์ด้วยกระดาษสาในสมัยต้นรัชกาลที่ 5 รับรองว่า นายติ เป็นชาวจาม ประกอบอาชีพเป็นกะลาสีเรือ มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านครัว สังกัดกรมอาสาจาม

(เอกสารต้นฉบับ / ประดับ วิมานรัตน์)



บรรพชนกองอาสาจามบ้านครัว

“ตราคุ้มศึก” เป็นเอกสารสิทธิ์อีกฉบับ เพื่อรับรองว่า นายอุม เป็นชาวจาม ประกอบอาชีพ เป็นกะลาสีเรือ มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านครัว สังกัดกรมอาสาจาม

(เอกสารต้นฉบับ / ประดับ วิมานรัตน์)



สุเหร่ากองอาสาจาม

สุเหร่ากองอาสาจาม "หลังคาทรงปั้นหยา" หรือ "หลังคาสี่มุม" เป็นเรือนไทยมุสลิมปัตตานี โดยปัตตานีเป็นเมืองท่าค้าขายทางทะเลมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา รับอารยธรรมมาจากตะวันตก ในภาพเห็นบานหน้าต่างเปิดเข้าในตัวอาคาร ผนังอาคารส่วนบนเอนสอบเข้าหากัน เหมือนโบสถ์ วิหารเรือนไทยสมัยอยุธยา-ต้นรัตนโกสินทร์ กองอาสาจาม/ชาวเขมร ชาวมลายูปัตตานีสั่งสร้างขึ้นให้ ครึ่งก่อตั้งบ้านศรีประมาณปี พ.ศ. 2330 ก่อนจะรื้อถอนลงในช่วงปี พ.ศ. 2497 - 2498 และสร้าง ขึ้นใหม่เป็นมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ ตามที่เห็นปัจจุบัน

(ภาพโดย ชิค เพ็ชรยาน / เชื้อเพื่อภาพ ชิคเชย สดมณี)



เชื่อมต่อกันไม่ได้

สุเหร่ากองอาสาราม (อาคารขวามือ) สร้างขึ้นต้นรัชกาลที่ 1 เป็นอาคารก่ออิฐถือปูนแบบโบราณ มีรอยแยกเชื่อมต่อกันไม่ได้กับอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก (อาคารซ้ายมือ) ซึ่งสร้างต่อเติมขึ้นต้นรัชกาลที่ 7

(ภาพโดย ชิต เพ็ชรชานน / เอื้อเฟื้อภาพ ชิตเรข สดมณี)



กำแพงรัตนโกสินทร์

ผนังสุเหร่าของอาศลามชาครุดตุรุดโหมจนเห็นแผ่นอิฐก้อนเล็ก/ใหญ่ หนา/บาง ไม่เท่ากัน มีรอยแตกแยกรอบอาคาร สภาพบ่งบอกเป็นศาสนสถานเก่าแก่แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ บ้านหน้าต่าง เปิดเข้าไปในตัวอาคารเหมือนโบสถ์วิหารเรือนไทยในสมัยอยุธยา-รัตนโกสินทร์

(เอื้อเฟื้อภาพ / เกษม บินมะฮมุด)



เรือหลังคาเยาะ

โครงหลังคาทรงปั้นหยาสภาพชำรุดทรุดโทรมมาก เห็นแผ่นไม้เจาะรูใช้ตอกสลักลิ่มตามที่
กองอาสาสมัครสร้างครั้งรัชกาลที่ 1 เห็นบางคนยื่นเท้าเปล่าได้ เข้าใจว่าโครงหลังคาไม่ได้ตอกตะปู
ยึดเหนี่ยว หรือถ้าตอกตะปูไว้คงมีน้อยมาก การรื้อถอนใช้เชือกคล้องดึงลงมาอย่างง่ายดาย (จำได้
ว่ากระเบื้องหลังคาเป็นดินเผาแผ่นเล็กชนิดเดียวกับกระเบื้องหลังคาวัดโบราณทั่วไป - ผู้วิจัย)



ผนังทองแดงกำแพงเหล็ก

ผนังอาคารหนามากก่อสร้างด้วยก้อนอิฐขนาดใหญ่ เพื่อรับน้ำหนักโครงหลังคาแทนเสา เห็นผู้ถือค้อนปอนด์ทุบผนังอาคาร มีผู้อาวุโสบางคนเห็นภาพนี้แล้วจำได้ว่าเป็น นายถมยา เพ็ชรยาน (ครูเยอ/ปิยะเยอ-เสียชีวิตแล้ว) เป็นหนึ่งในคณะช่างที่สร้างสุเหร่า รื้อที่เห็นถูกรื้อถอนลงเพราะต้องขยายอาคารให้กว้าง ผนังอาคารที่เป็นฐานรากยังจมอยู่ใต้พื้นดิน ถ้าขุดขึ้นจะสามารถพิสูจน์ได้ว่าอาคารสร้างขึ้นในต้นรัชกาลที่ 1 จริงหรือไม่

(เอื้อเฟื้อภาพ / เกษม บินมะฮมุด)



หลักฐานทำลายการพิสูจน์

อาคารเดิม ถูกรื้อถอนลงราบเรียบ คงเหลือตระหนังเป็น อาคารโดม เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 7 เข้าใจว่าคงสร้างช่วงใกล้เคียงกับการสร้างสะพานกษัตริย์ศึกที่ข้ามทางรถไฟหัวลำโพง ถ้าจะพิสูจน์ว่า อาคารเดิม สร้างในสมัยรัชกาลที่ 1 จริงหรือไม่ ยังมีหลักฐานเพียงอย่างเดียวที่ยังคงเหลืออยู่ทำลายการพิสูจน์คือ ฐานรากผนังอาคารเดิม (ตามภาพมีกลุ่มคนยืนอยู่ข้างบน) โดยฐานรากนี้ยังคงอยู่ใต้พื้นมัสยิดและจมอยู่ใต้ดินจนทุกวันนี้

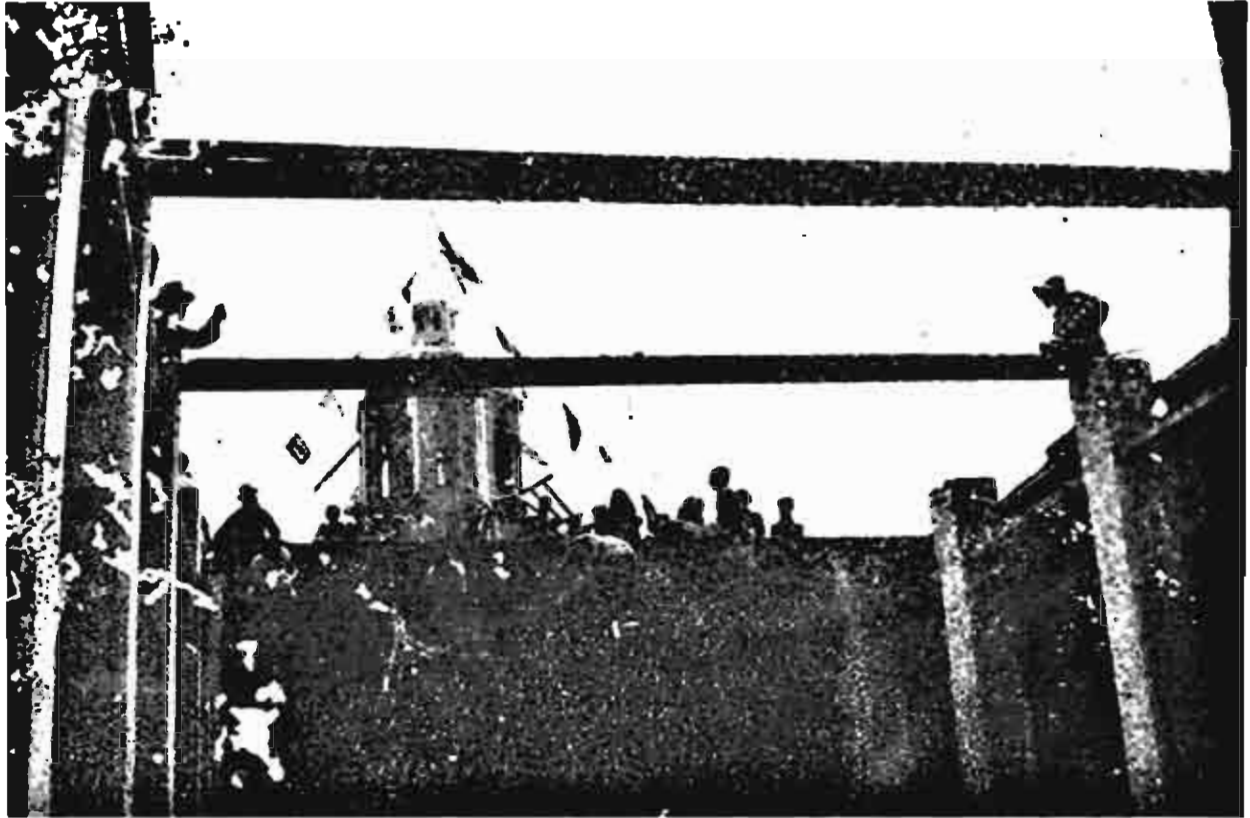
(เอื้อเฟื้อภาพ / เกษม บินมะฮมุด)



ลำเลียงวัสดุ

สัปบุรุษช่วยกันขนไม้/อิฐ/หิน/ปูน/ทราย/เหล็ก มาสร้างมัสยิดยามือลคือยริยะห์ ลำเลียงมาทางเรือต่อขนาดใหญ่นับสิบลำจอดที่ศาลาท่าน้ำเรียงรายในคลองแสนแสบได้ ทางเดินจากมัสยิดไปศาลาท่าน้ำกว้างประมาณ 3 เมตร ยาวประมาณ 65 เมตร ปูด้วยแผ่นหินสกดสีเหลี่ยม มีขนาด 0.30 เมตร จำนวนนับพันแผ่นได้สูญหายไป ครั้งที่การเคหะแห่งชาติเข้ามาปรับปรุงทางเดินให้เป็นคอนกรีตในปี พ.ศ. 2521 รั้วไม้ระแนงที่เห็นเป็นบ้าน “ดีประเสริฐ”

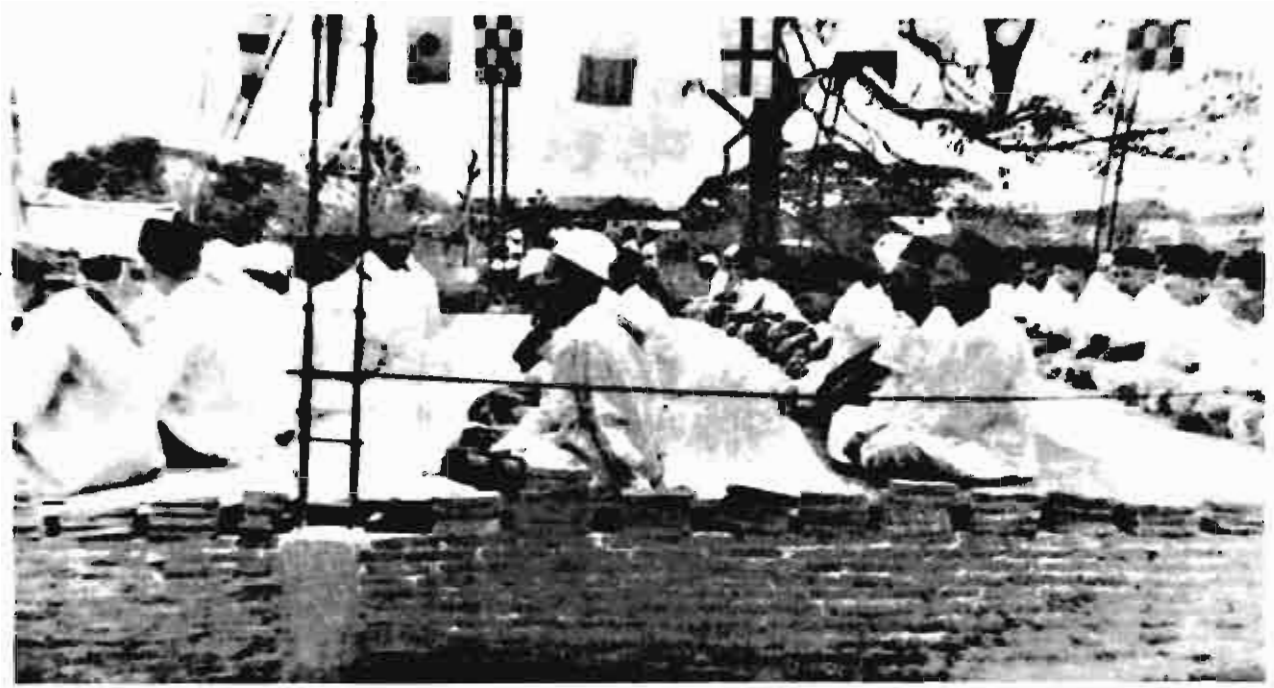
(ภาพโดย ชิต เพ็ชรยาน / เอื้อเฟื้อภาพ ชิตเชย สดมณี)



ขึ้นคาน

การวางคานไม้โครงหลังคาไม่มีเสาเสริมช่วงกลางอาคาร ต่อมาโครงหลังคาอ่อนตัวลง จึงต่อเติมเสาเสริมช่วงกลางอาคารขึ้น 4 ต้น ประมาณในช่วงปี พ.ศ. 2516-2517 ตามที่เห็นปัจจุบัน

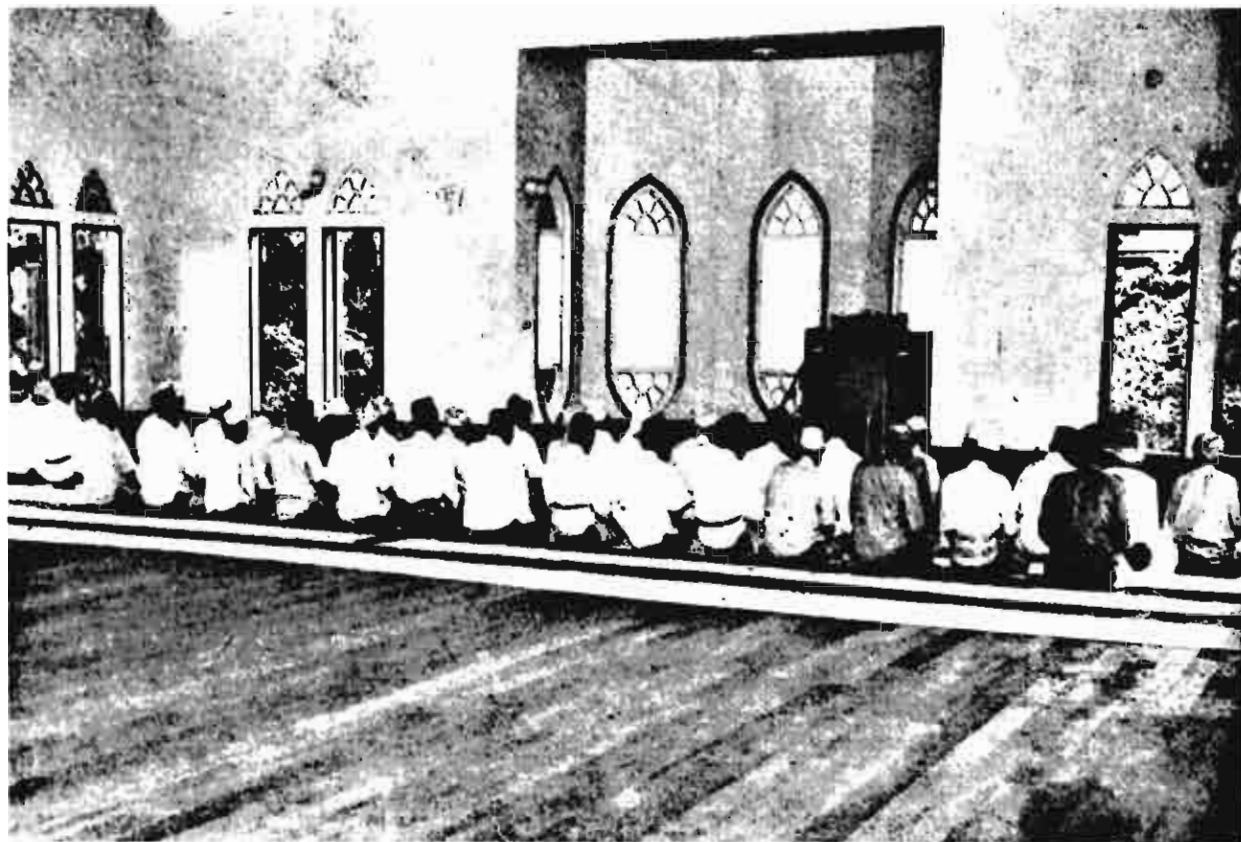
(เอื้อเฟื้อภาพ / เกษม บินมะฮมุด)



พื้นปูผ้าขาว

มัสยิดส่วนที่เป็นอาคารเดิมสร้างใหม่ พื้นบางส่วนใช้ปฏิบัติศาสนกิจในวันตรุษประจำปีได้ เห็นผนังอาคารก่ออิฐฐานใหม่ขนาดเล็กเท่ากัน ต่างจากผนังอาคารเดิมก่ออิฐโบราณก้อนใหญ่ และ เห็นพื้นไม้สักทองปูด้วยผ้าขาวสะอาดตา

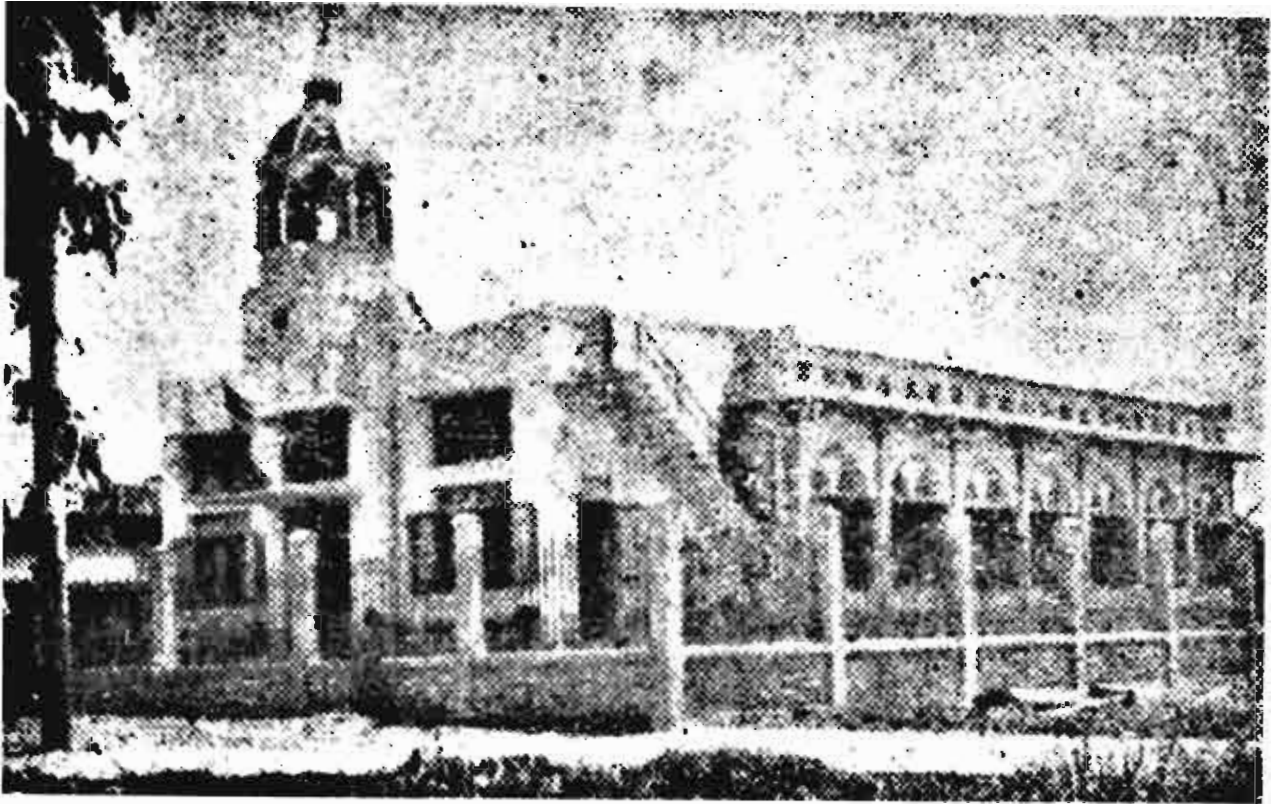
(เชื้อเพ็ชร์ภาพ / เกษม บินมะฮมุด)



พื้นที่าเซลเล็ก

พื้นที่มัสยิดปี พ.ศ. 2500 เป็นไม้สักทองทาน้ำมันเซลเล็กที่มีส่วนผสมจาก **ครั่ง** จึงมีปัญหา
 ศาสนาได้แย้งกันว่า **ชีครั่ง** เป็นสิ่งสกปรกนำมาทาพื้นทำให้แปดเปื้อนสกปรกด้วย สัปบุรุษจึงช่วย
 กันขัดถูเขาน้ำมันเซลเล็กออกได้บางส่วนจนเห็นรอยต่างบนพื้น ต่อมาจึงนำพรมมาปูทับพื้นไว้และ
 เปลี่ยนพรมไปหลายผืนแล้ว เห็นหน้าต่างยังไม่ได้ติดตั้งเหล็กค้ำ และเสาเสริมกลางอาคารยังไม่ได้
 ต่อเติม พื้นที่บริเวณมิมิบู (ธรรมาสันเทศนา) สะอาดตากว่าปัจจุบัน

(ภาพโดย ชิต เพ็ชรยาน / เอื้อเฟื้อภาพ ชิตเชย สดมณี)



สุเหร่า 4 ชื่อ 4 สมัย

ชื่อสุเหร่าเรียกต่างกัน 4 ชื่อ 4 สมัย

- **สุเหร่ากองอาสาจาม** : กองอาสาจามชาวเขมรมาญู สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2330
- **สุเหร่าคลองนางหงษ์** : พระยาราชบังสันจิม เรียกในสมัยรัชกาลที่ 3 พ.ศ. 2382
- **สุเหร่าเก่า** : บรรพชนเรียกต่อๆ กันมา
- **มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์** : ชื่อจดทะเบียนตาม พ.ร.บ.มัสยิดอิสลาม พ.ศ. 2490 เลขที่ 74 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494-ปัจจุบัน ภาพที่เห็นเป็นมัสยิดปี พ.ศ. 2500 สร้างแล้วเสร็จมีบริเวณโดยรอบโล่งเตียน

หมายเหตุ : การเรียกชื่อมัสยิดให้ถูกต้อง

- **มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์** ถ้าจะเรียกชื่อสั้นๆ เรียกว่า **มัสยิดยาเมียะฮู** มิใช่ **มัสยิดยามีอุล** ซึ่งไม่มีความหมายใด เป็นภาษาปาก (ดูรายละเอียดในหน้า 45) เช่นเดียวกับ
- **มัสยิดดาร์ลุฟาละฮ์** ถ้าจะเรียกชื่อสั้นๆ เรียกว่า **มัสยิดดาร์** หรือ เรียกว่า **มัสยิดดาด** ก็ได้ มิใช่ **มัสยิดดาร์ลุ** ซึ่งไม่มีความหมายใด เป็นภาษาปากเหมือนกัน (ดูรายละเอียดในหน้า 58)
- **มัสยิดซุลกูลมุตตากิน** ถ้าจะเรียกชื่อสั้นๆ เรียกว่า **มัสยิดซุลกู** มิใช่ **มัสยิดซุลกูล** ซึ่งไม่มีความหมายใด เป็นภาษาปากเหมือนกัน (ดูรายละเอียดในหน้า 59)



อิหม่ามมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์

ภาพปี พ.ศ. 2500 ผู้ที่นั่งกลางคือ ท่านอิหม่ามวาฮับ นนทโกวิท สืบสายเป็นอิหม่ามจากบิดาคือ อิหม่ามโต๊ะหะยีมะหมัด ซึ่งเป็นอิหม่ามในสมัยรัชกาลที่ 5 และอิหม่ามโต๊ะหะยีมะหมัดได้สืบสายเป็นอิหม่ามต่อจากบิดาคือ อิหม่ามโต๊ะหะยีซบ ซึ่งก็ได้สืบสายเป็นอิหม่ามต่อจากบิดาในยุคต้น ครั้งที่มัสยิดเป็นสุเหร่ากองอาสาจามในสมัยรัชกาลที่ 1 เดิมการเป็นอิหม่ามใช้สืบสายต่อกันทางลูกหลาน ในภาพมีสัปบุรุษอีก 8 นาย มีรายชื่อชัดเจน

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2546) นายประภาพร วิจิตรตระการสม เป็นอิหม่ามประจำมัสยิด

(เอื้อเฟื้อภาพ / หัฟเศาะฮ์ ดำริห์เลิศ)



รุ่นสุดท้าย

นักเรียนศาสนาโรงเรียนดาร์ลุ้เอียะหุซาน (บ้านแห่งคุณธรรม) รุ่นสุดท้ายในปี พ.ศ. 2497-2498 โรงเรียนต้องยุติการเรียนการสอน เพราะต้องใช้พื้นที่โรงเรียนปฏิบัติศาสนกิจแทนมัสยิด

เห็นก่อนอิฐโบราณขนาดใหญ่เป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ได้ว่า อาคารที่รื้อถอนเป็นศาสนสถานเก่าแก่แห่งหนึ่งสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ - (ผู้วิจัยก็เป็นนักเรียนรุ่นสุดท้าย แต่จำไม่ได้อยู่ในกลุ่มตามภาพด้วยหรือไม่)

(ภาพโดย ชิต เพ็ชรยาน / เอื้อเฟื้อภาพ ชิตเชย สดมณี)